

Izvještaj o transparentnosti 2024

EY Montenegro

Sadržaj

Poruka rukovodilaca	3
O nama	6
Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura	7
Organizacija EY mreže	8
Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo	10
Sistem upravljanja kvalitetom	13
Komponente Sistema upravljanja kvalitetom	17
Proces procjene rizika Sistema upravljanja kvalitetom	18
Upravljanje i vođstvo	18
Bitni etički i zakonski zahtjevi	19
Prihvatanje klijenata i angažovanje i nastavak saradnje	22
Vršenje revizije	23
Resursi	26
Informacije i komunikacija	33
Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom	33
Infrastruktura koja podržava kvalitet	37
Procedure poštovanja nezavisnosti	42
Prihodi i naknade	46
Finansijske informacije	47
Naknade partnerima	47
Dodatak 1: Lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa	48
Klijenti revizije EY Montenegro koji su društva od javnog interesa	49
Dodatak 2: Odobrene EY članice	50
Dodatak 3: Dodatna diskusija o kvalitetu revizije	53

Poruka rukovodilaca

Ivan Rakić
EY Montenegro
Rukovodeći partner za Crnu
Goru, Srbiju i BiH

Predstavljamo vam Izvještaj o transparentnosti društva Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica (EY Montenegro) za 2024. godinu. Ovaj izvještaj predstavlja važan mehanizam za komunikaciju sa investitorima kompanija sa kojima saradujemo, predsjednicima i članovima revizorskih komiteta, regulatornim tijelima i drugim zainteresovanim stranama.

Pridržavamo se ciljeva transparentnosti prema uredbi Evropske Unije 537/2014 (Uredba) i Zakona o reviziji Crne Gore, koji zahtjevaju od statutarne revizora privrednih društava od javnog interesa (PIEs) da objavljuju godišnji Izvještaj o transparentnosti. Izvještaj o transparentnosti EY Montenegro za 2024. godinu usklađen je sa Uredbom i Zakonu o reviziji Crne Gore i obuhvata poslovnu 2024. godinu kao i sve relevantne događaje koji su se desili u tom periodu.

Danijela Mirković
EY Montenegro
Vodeći partner za reviziju

Ovaj izvještaj prevazilazi regulatorne zahtjeve i pruža uvid u to kako smo uložili u kvalitet i našu jedinstvenu EY kulturu, kako smo posvijećeni kontinuiranom unaprijeđenju da bismo se suočili sa situacijama u kojima možda nijesmo ispunili visoke standarde koje postavljamo sebi, kao i kako se pripremamo za budućnost da bismo pružili visokokvalitetne, nezavisne i objektivne revizorske i osiguravajuće usluge.

Naša posvijećenost kvalitetu revizije

Poslovni svijet se oslanja na povjerenje i sigurnost. Naša revizorska praksa igra glavnu ulogu u zaštiti povjerenja javnosti i tržište kapitala, što zauzvrat pokreće investicije i ekonomski rast. Pružanje visokokvalitetnih usluga revizije i osiguranja je naš osnovni cilj i važan način ispunjavanja svrhe EY izgradnje boljeg radnog svijeta.

Nikola Ribar
EY Montenegro
Partner za reviziju i Izvršni
direktor

Sprovođenje kvalitetnih revizija je glavni prioritet EY Montenegro i počinje nezavisnošću, objektivnošću i integritetom. To uključuje profesionalnu kritičnost, poštovanje profesionalnih standarda i dužnu profesionalnu negu. Glavni dio EY okvira za poboljšanje kvaliteta je analiza uzroka koja uključuje pitanja na nivou cijele mreže i angažovanja. Lideri EY Montenegro temeljno procjenjuju tačke koje su postavljene tokom internih i eksternih inspekcija kako bi identifikovali oblasti u kojima se kvalitet revizije može poboljšati.

Razvijen je i primjenjuje se set odgovarajućih mjera kako bi se riješile najraširenije oblasti nalaza i osnovni uzroci iz inspekcija. Razvijanje odgovarajućih mjera kao odgovor na nalaze inspekcija ključni je aspekt Sistema upravljanja kvalitetom, kao i odgovornost EY zaposlenih kroz okvire odgovornosti EY-a. Neki specifični odgovori vezani za izvršenje revizije uključuju uvođenje novog vođenog radnog toka za revizorske timove za sprovođenje procesa procjene rizika i dalju primjenu centara izvrsnosti na složene teme revizije.

EY Montenegro nastavlja da identifikuje oblasti za kontinuirano poboljšanje kako bi se kvalitet podigao na viši nivo. Zaključak godišnje evaluacije EY Montenegro od 30. juna 2024. godine bio je da Sistem upravljanja kvalitetom pruži razumno uvjerenje da se ciljevi istog i postižu. Više detalja o tome možete ponaći u odjeljku "Sistem upravljanja kvalitetom" ovog izvještaja.

Naš cilj: Stvaranje boljeg poslovnog okruženja

EY organizacija je posvećena stvaranju boljeg poslovnog okruženja.

Kroz usluge revizije pomažemo u izgradnji povjerenja na tržištima kapitala i ekonomijama širom svijeta. EY revizori služe javnom interesu vršeći revizije visokog kvaliteta koji odlikuje nezavisnost, integritet, objektivnost i profesionalni skepticizam.

Na taj način, EY pomaže u stvaranju nove vrijednosti za klijente i druge zainteresovane strane.

All in je globalna strategija i ambicija da sa povjerenjem oblikujemo budućnost i zajedno podstaknemo rast. Globalna strategije će stvoriti novu vrijednost za zainteresovane strane EY i učvrstiti poziciju EY-a kao lidera u profesionalnim uslugama. Više o ovoj globalnoj strategiji i višegodišnjem revizijskom razvoju možete naći u odeljku "Infrastruktura koja održava kvalitet". U ovom odeljku takođe ćete saznati kako nastavljamo da transformišemo način na koji timovi EY Crne Gore pružaju revizorske usluge kako bismo zadovoljili promjenljive poslovne potrebe i očekivanja zainteresovanih strana. U središtu ove transformacije je postizanje dosljednosti u primjeni EY revizorske metodologije, upravljanju našim angažovanjima i korišćenju inovativne tehnologije. Naša posvećenost ovom cilju ogleda se i u investiciji od 1 milijarde dolara u najnoviju tehnološku platformu za reviziju koja pruža povjerenje, transparentnost i transformaciju.

Kvalitet koji pokreću ljudi i kultura EY-a

Mi imamo čvrstu posvjedećenost da stvorimo okruženje u kojem ljudi iz EY Montenegro mogu napredovati. To uključuje zapošljavanje, obuku i zadržavanje talentovanih pojedinaca ali i izgradnji vještina i iskustava usmjerenih ka budućnosti. O tome možete saznati više u odeljku "Resursi". Vjerujemo da će ova ulaganja, koja se ostvaruju kroz obuku i dodatnu podršku na radnom mjestu pomoći ljudima iz EY Montenegro da steknu i unaprijede složene vještine potrebne za obavljanje današnjih revizija, kao i da ih osnaže da budu svjesni svojih karijera i pruže im vještine da postanu lideri nove generacije.

Kvalitet nije vođen samo tehničkim aspektima, već i akcijama i ponašanjem. EY teži održavanju kulture integriteta i odgovornosti, gdje je svako odgovoran za postizanje najviših standarda. Kultura EY je podržana vrijednostima ljudi iz EY-a koji:

- Pokazuju integritet, poštovanje, timski rad i inkluzivnost
- Djeluju sa energijom, entuzijazmom i hrabrošću da vode
- Grade odnose zasnovane na ispravnom djelovanju

Sve ovo počinje snažnim liderstvom na vrhu. U odeljku o "Upravljanju i vođstvu" možete saznati više o kulturi integriteta EY i principima navedenih u EY Globalnom kodeksu ponašanja.

U ovom izvještaju se pozivamo na rezultate Anketa o zaposlenima iz marta 2024. godine (People Pulse Survey) i Anketi o kvalitetu 2024. godine, obe dostupne na globalnom nivou. Anketa o kvalitetu nam pruža informacije o percepciji ljudi iz EY-a o kulturi kvaliteta, uključujući stavove lidera, kao i u vezi sa svakodnevnim aktivnostima. Anketa o zaposlenima (People Pulse Survey) pruža uvide o iskustvima ljudi iz EY-a i potencijalnim oblastima budućih ulaganja kako bi se poboljšalo njihovo iskustvo i radno okruženje.

Vizija EY-a za društvo i planetu

Način na koji se preduzeća nose sa pitanjima održivosti je ključan za njihovu otpornost i stvaranje dugoročne vrijednosti za razne ključne zainteresovane strane. Njihova reakcija i izvještavanje o ovim pitanjima takođe su od suštinskog značaja za izgradnju povjerenja i sigurnosti u kompaniji. EY je posvećen održivosti kroz smanjenje količine emisije štetnih gasova organizacije i podršku klijentima na njihovim putovanjima ka održivosti. Pročitajte više o tome kako EY timovi mogu pomoći organizacijama da se snađu u izveštavanju o zaštiti životne sredine, društvenim i upravljačkim aspektom poslovanja (ESG) u odeljku o "Nefinansijskom izvještavanju".

Kao ponosni učesnik u Globalnom kompaktnom sporazumu Ujedinjenih nacija (UNGC), EY je posvećen unaprijeđenju Ciljeva održivog razvoja (SDGs) i usklađivanju strategije i operacija sa Deset principa UNGC-a. To znači da će nastaviti da dublje integriše odgovornost, inkluzivnost i održivost u sve što EY radi.

Kroz EY Ripples, ljudi iz EY-a posvećuju svoje vrijeme projektima usmjerenim na Ciljeve održivog razvoja (SDG), okupljajući kombinovane vještine, znanje i iskustvo globalne EY mreže u potrazi za jednom zajedničkom vizijom: da pozitivno utiču na 1 milijardu života do 2030. godine.

EY ostaje na pravom putu održivosti da ispuni postojeće ciljeve smanjenja emisije gasova postavljene 2021. godine i smanji ukupnu emisije za 40% u okviru Opsega 1, 2 i 3 do fiskalne 2025. godine u odnosu na osnovnu vrijednost iz fiskalne 2019. godine, u skladu sa EY-ovim ciljem zasnovanim na nauci od 1,5 °C. EY ostaje posvećen cilju "nulte neto emisije" i radi na sljedećoj fazi EY-ovog plana karbonske neutralnosti. EY Montenegro takođe doprinosi postizanju ovih ciljeva. Za više informacija o EY-ovoj viziji za budućnost, pogledajte odijeljak o stvaranju dugoročne vrijednosti za društvo u izvještaju i [EY Value Realized 2024](#).

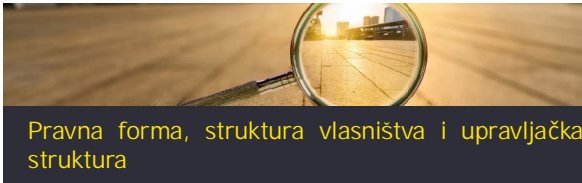
Pozivamo sve koji čitaju ovaj izvještaj – uključujući naše klijente i njihove investitore, članove komisija za reviziju, kompanije i regulatore da nastave da sarađuju sa nama na unapređivanju naše strategije, kao svih drugih oblasti obuhvaćenih ovim izvještajem.

Ivan Rakic
Rukovodeći partner za Crnu Goru
Ernst & Young Montenegro d.o.o.

Nikola Ribar
Partner za reviziju i izvršni direktor
Ernst & Young Montenegro d.o.o.

O nama

Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura

U Crnoj Gori društvo Ernst & Young Montenegro d.o.o. ("EY Montenegro") je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću, osnovano u Podgorici, koje je član Ernst & Young Global Limited (EYG), kompanije registrovane kao društvo sa ograničenom odgovornošću u Ujedinjenom Kraljevstvu (UK). U ovom Izveštaju, EY Montenegro će se pominjati kao „mi“, „nas“, „naš“. EY se kolektivno odnosi na globalnu organizaciju kompanija članica EYG.

EY Montenegro ima sjedište u Podgorici. Izvršni direktor je zadužen za različite upravljačke funkcije kao i za primjenu globalnih i regionalnih politika na nivou zemlje. Najnovije informacije o formalno pravnim upravljačkim tijelima u EY Montenegro su raspoloživi na internet adresi Centralnom registru privrednih subjekata www.crps.me.

EY je organizovan u tri geografske oblasti: Amerika, Azija-Pacifik i EMEIA (Evropa, Bliski Istok, Indija i Afrika). Ove oblasti obuhvataju niz regiona. Regione čine kompanije članice unutar geografskih područja sa izuzetkom FSO regiona, koji obrazuju određene kompanije članice koje pružaju finansijske usluge u jednoj oblasti.

EY Montenegro pripada oblasti EMEIA. U okviru EMEIA postoji 8 regiona, a EY Montenegro pripada regionu CESA.

Ernst & Young (EMEIA) Limited (EMEIA Limited), društvo sa ograničenom odgovornošću iz Engleske, glavni je upravljački subjekt svih EYG društava u EMEIA oblasti. EMEIA Limited je odgovoran za koordinaciju kompanija članica i njihovu saradnju, ali nema kontrolu nad njima. EMEIA Limited je član EYG-a, međutim nema poslovnih aktivnosti, niti pruža profesionalne usluge.

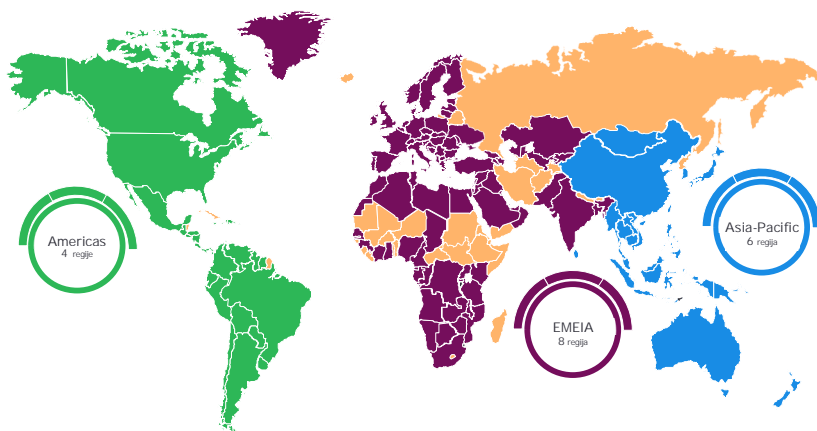
Svaki Region bira Regionalni forum partnera (RFP) čiji predstavnici predstavljaju Regionalno upravljačko tijelo. Partner koji je izabran kao predsjedavajući partner RFP takođe ima ulogu regionalnog predstavnika na Globalnom upravljačkom vijeću. (vidjeti stranu 8).

U Evropi je osnovano holding društvo EY Europe SRL (EY Europe). EY Europe je društvo sa ograničenom odgovornošću (SRL or BV) osnovano u Belgiji. To je revizorsko društvo registrovano u Institutu revizorskih društava (IRE-IBR) u Belgiji ali ne obavlja revizije niti pruža profesionalne usluge.

EY Evropa je indirektni vlasnik EY Montenegro. Naime, EY Montenegro ima dva osnivača: Ernst & Young CEA (South) Services Limited je vlasnik 75% udjela, dok je Ernst & Young d.o.o. Beograd vlasnik 25% udjela. Jedini osnivač Ernst & Young d.o.o. Beograd je Ernst & Young CEA (South) Services Limited, čiji je većinski vlasnik Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc. Većinski vlasnik Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc je EY Evropa.

Upravni odbor EY Evropa čine viši partneri kompanija članica EYG u Evropi. On upravlja i odgovoran je za sprovođenje i upravljanje strategijom.

EY oblasti, regioni i države*

*Podaci od 1. jula 2024. godine

EY je globalni lider u pružanju usluga revizije, poreskog savjetovanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama. Širom svijeta, preko 400.000 pojedinaca u više od 145 zemalja ujedinjeni su u zajedničkom cilju - stvaranju boljeg poslovnog svijeta, a povezuju ih zajedničke vrijednosti i puna posvećenost pružanju kvalitetnih usluga, kao i poštovanju integriteta i profesionalnog skepticizma. Na današnjem globalnom tržištu, naš integrisani pristup je naročito važan za pružanje visokokvalitetnih usluga multinacionalnih revizija, koje mogu obuhvatati više jurisdikcija.

Takav integrisani pristup omogućava EY-u da razvije i osloni se na opseg i dubinu stručnosti potrebne za pružanje tako složenih revizija.

EYG koordinira kompanije članice i promovira njihovu saradnju. EYG ne pruža profesionalne usluge, ali njegovi ciljevi uključuju promovisanje pružanja usluga izuzetno visokog kvaliteta klijentima kompanija članica širom svijeta. Svaka kompanija članica je zasebno pravno lice. Njene obaveze i odgovornosti kao kompanije članice EYG su uređeni regulativom EYG-a i brojnim drugim ugovorima.

Struktura i glavna tijela globalne organizacije opisana su u tekstu ispod, odražavajući princip da EY kao globalna organizacija dijeli zajedničku strategiju.

U isto vrijeme, EY mreža posluje i na regionalnom nivou. Ovaj model poslovanja omogućava veću usmjerenost na zainteresovane strane u regijama, čime se osigurava da kompanije članice izgrade snažnije veze sa klijentima i drugim interesnim grupama u svakoj zemlji i da odgovore na lokalne potrebe.

Globalno upravljačko vijeće (Global Governance Council)

Globalno upravljačko veće glavno je upravljačko tijelo EYG. Njega čine jedan ili više predstavnika iz svakog regiona i nezavisni neizvršni predstavnici. Regionalne predstavnike, koji inače ne vrše druge visoko upravljačke funkcije, bira regionalni partnerski forum na mandat od tri godine sa mogućnošću imenovanja na još jedan trogodišnji mandat. Od 1. jula 2024. godine, međutim, predstavnici GGC-a EY US su članovi izabranog Upravnog odbora. GGC savetuje EYG o politikama, strategijama i aspektima javnog interesa u donošenju odluka. Globalno upravljačko vijeće

odobrava, na preporuku Globalnog izvršnog tijela, mnoga značajna pitanja koja mogu uticati na EY.

Nezavisni izvršni predstavnici (Independent Non-Executives)

Do šest Nezavisnih neizvršnih predstavnika (INEs) imenovani su kao pojedinci izvan EY-a. Oni su viši lideri, iz javnog i privatnog sektora, i posjeduju različita profesionalna iskustva iz različitih geografskih oblasti. Pružaju Globalnom upravljačkom vijeću i našoj globalnoj organizaciji kao cjelini značajan doprinos pružanjem različitih stanovišta i perspektiva, kao i širokih znanja. Zajedno sa drugim članovima Globalnog upravljačkog vijeća, oni čine Podkomitet za pitanja od javnog interesa. Podkomitet se bavi aspektima donošenja odluka od javnog interesa, dijalogom sa zainteresovanim stranama, pitanjima u okviru politika i procedura o uzbunjivanju i angažovanjem na diskusiji kvaliteta i upravljanju rizicima. INEs su nominovani od strane posebnog odbora, odobreni od strane Globalnog izvršnog tijela i potvrđeni od strane Globalnog izvršnog odbora.

Globalno izvršno tijelo (Global Executive)

Globalno izvršno tijelo (GE) okuplja cijelo rukovodstvo EY-a, na nivou pozicija, usluga i geografskih područja. Njime predsjedava Predsednik i glavni izvršni direktor EYG-a, a uključuje globalne rukovodeće partnere za usluge klijentima, za omogućavanje poslovanja, rast i inovacije, kao i poslovnu administraciju i rizik; regionalne upravljačke partnere; globalnog funkcionalnog lidera za talente; i lidere globalnih poslovnih linija – revizija, konsalting, strategija i transakcije, i porezi.

Globalno izvršno tijelo takođe uključuje Globalnog potpredsjednika za tržišta, Globalnog potpredsjednika za strategiju, predsjednika Komiteta za tržišta u razvoju, kao i predstavnike članica mreže iz tržišta u razvoju.

Globalno izvršno tijelo i Globalno upravljačko vijeće odobravaju kandidature za predsjednika EYG i potvrđuju imenovanje globalnih rukovodećih partnera. Globalno izvršno tijelo takođe potvrđuje imenovanje Globalnih potpredsjednika koji su članovi Globalnog izvršnog tijela. Globalno upravljačko vijeće odobrava imenovanje bilo kog Globalnog potpredsjednika koji je član Globalnog izvršnog tijela.

Odgovornosti Globalnog izvršnog tijela uključuju promociju globalnih ciljeva i razvoj, odobrenje i, gdje je potrebno, implementaciju:

- Globalne strategije i planova
- Zajedničkih standarda, metodologije i politika koji će biti promovisani među kompanijama članicama.
- Inicijativa vezanih za ljudske resurse, uključujući i kriterijume i procese za pristupanje, vrednovanje, razvoj, nagrađivanje i penzionisanje partnera.
- Programa zaštite i unapređenja kvaliteta.
- Predloga vezanih za regulatorna pitanja i javne politike.
- Pravila i smjernica kompanijama članicama, a koji se odnose na pružanje usluga internacionalnim klijentima, razvoj poslovanja, tržišta i brendiranje.
- Razvoja novih fondova i investicionih prioriteta EY-a.
- Godišnjih finansijskih izvještaja i budžeta EYG.
- Preporuke Globalnog upravljačkog vijeća.

Globalno izvršno tijelo takođe redovno obavještava o statusu implementacije Međunarodnog standarda upravljanja kvalitetom 1 (MSUK 1) i aspektima koji zahtevaju njegovu pažnju.

Takođe ima moć da posreduje i donosi presude u sporovima između kompanija članica.

Globalna radna grupa (Global Practice Group)

Ova grupa okuplja članove Globalnog izvršnog tijela, Globalnih izvršnih odbora, lidere regiona i lidere odjeljenja. Globalna radna grupa nastoji da obezbijedi da sve članice imaju istovjetno razumijevanje strateških ciljeva i dosljednu primjenu u okviru cijele organizacije.

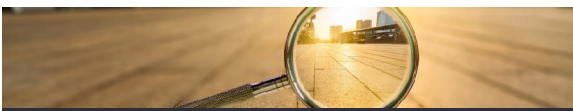
EY kompanije članice (EY member firms)

U skladu sa EYG propisima, sve kompanije članice obavezuju se da će slijediti ciljeve EY-a, kao što su pružanje besprijekornih, dosljednih, visokokvalitetnih usluga širom svijeta. U tu svrhu, kompanije članice se obavezuju da primjenjuju globalne strategije i planove te održavaju zahtijevani obim pružanja usluga. One moraju poštovati zajedničke standarde, metodologije i politike, uključujući i one vezane za revizorske metodologije, upravljanje kvalitetom i rizikom, nezavisnost, razmjenu znanja, ljudske resurse i tehnološku podršku.

Iznad svega, EYG kompanije članice se obavezuju da će obavljati svoje profesionalne prakse u skladu sa primenljivim profesionalnim i etičkim standardima, kao i sa svim primenljivim zahtjevima lokalnih regulativa. Ovu posvećenost integritetu i težnji da se urade prave stvari podržava naš globalni kodeks ponašanja i naše vrijednosti. (vidjeti str. 19).

Pored prihvatanja pravila EYG, kompanije članice uključene su u još nekoliko sporazuma koji pokrivaju aspekte njihovog članstva u organizaciji EY-a, kao što su pravo i obaveza korišćenja imena EY, kao i razmjena znanja.

Kompanije članice podliježu kontrolama koje ocjenjuju njihovo poštovanje EYG zahtjeva i politika koje regulišu pitanja kao što su nezavisnost, upravljanje kvalitetom i rizicima, revizorska metodologija i ljudski resursi. Kompanije članice koje nijesu u mogućnosti da ispune obaveze kvaliteta, kao i ostale zahtjeve EYG članstva, mogu se isključiti iz EY organizacije.

Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo

Suočeni sa hitnim i međusobno povezanim izazovima klimatskih promjena i socijalne nejednakosti, vjerujemo da preduzeća moraju ići dalje i brže kako bi izgradila bolji radni svijet – kako bi ubrzala tranziciju ka novoj ekonomiji – onoj u kojoj poslovanje, ljudi i planeta napreduju. Ova nova ekonomija biće socijalno

pravedna, ekonomski inkluzivna i ekološki regenerativna po dizajnu.

EY, kao organizacija, utiče na promjene stvarajući saveze i saradnje i uključujući svakog u svakom dijelu poslovanja da učestvuje. EY nastavlja da se fokusira na stvaranje, zaštitu i mjerenje dugoročne vrijednosti za EY ljude, EY klijente i društvo. Integracijom svih ovih dimenzija, EY ispunjava svoju svrhu stvaranje boljeg poslovnog okruženja.

Preko savjetovanja Vlade kako da izgrade održive i inkluzivne ekonomije, do ohrabriranja biznisa da se fokusiraju i izvještavaju o njihovom kreiranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane, usluge EY-a već igraju ključnu ulogu u ovome. Ipak, može i mora se uraditi mnogo više po tom pitanju jer sve zainteresovane strane definišu svoje uloge tokom ovog procesa.

Kao ponosni učesnik Globalnog dogovora UN (UNG) od 2009. godine, EY je posvećen integraciji Deset principa Globalnog dogovora i Ciljeva održivog razvoja UNDP-a u strategiju, kulturu i funkcionisanje EY-a. Kako se okruženje regulativnog izvještavanja mijenja i prilagođava, EY se priprema za zahtjeve izvještavanja o održivosti, kao što su oni koje zahtjeva Direktiva EU o izvještavanju o održivosti korporacija (CSRD) i standardi Međunarodnog odbora za standarde održivosti (ISSB).

Između ostalog, ova posvećenost se ogleda u:

Globalna korporativna odgovornost i Upravljanje održivošću

Savjet za upravljanje korporativnom odgovornošću (CRGC) uključuje sedam članova GE-a i obuhvata različite visokopozicionirane lidere EY-a iz različitih geografskih područja. CRGC koordinira funkciju globalne korporativne odgovornosti EY-a, koja implementira program EY Ripples (program korporativne odgovornosti EY-a, koji je usmjeren na dugoročni cilj da EY pozitivno utiče na 1 milijardu života do 2030. godine kroz: podršku radnoj snazi sljedeće generacije, saradnju s preduzetnicima sa uticajem, ubrzanje ekološke održivosti), povećava transparentnost koordinacijom nefinansijskog izvještavanja i unaprijeđuje najbolje prakse u okviru drugih programa održivosti. Funkciju globalne korporativne odgovornosti EY-a vodi lider za globalnu korporativnu odgovornost EY-a, koji izveštava članu GE-a i član je EY Globalnog izvršnog tima za održivost.

EY Globalni izvršni tim za održivost uključuje lidere iz različitih poslovnih sektora, industrija i geografskih područja, koji su odgovorni za postavljanje strategije vezane za EY-ove usluge održivosti vođene vrijednostima, koje članice pružaju klijentima EY-a. Predsjedava EY Globalni potpredsjednik za održivost, a članovi dolaze iz cijele globalne EY organizacije, uključujući lidera za globalne usluge u oblasti klimatskih promjena i održivosti.

EY Ljudi i održivost

Kroz obuku, angažovanje i ulaganje u tehnološke alate, EY integriše održivost u sve oblasti organizacije. Mogućnosti za angažovanje, učenje i razvoj su ključni dio EY-ove ponude za talente i od suštinskog su značaja za EY da razvije i unaprijedi usluge u skladu sa novim pitanjima u oblasti ESG. Cilj EY-a je da izgradi stručnost i razumijevanje održivosti, dok angažuje i osnažuje ljude u EY-u.

U poslovnoj 2024. godini, EY je ubrzao učenje o održivosti širom organizacije: dodijeljeno je više od 3,477 znački za održivost profesionalcima u oblasti revizije, što znači više od 53,129 sati učenja, kroz besplatne, strukturirane kurseve o održivosti, uključujući teme kao što su klimatske promjene, cirkularna ekonomija i održivo finansiranje. Specijalizovana serija učenja o održivosti i ESG-u, koja je bila usmjerena na partnere, direktore i zaposlene na nivou osiguranja u članicama, privukla je više od 7,217 polaznika. Ključ za integraciju održivosti u širem okviru EY-u, je to što je više od 21,855 profesionalaca u oblasti revizije završilo program pismenosti o održivosti EY-a, uključujući program "Sustainability Now", dok je 4,189 njih završilo kurseve "Sustainable Finance Now". Program EY Masters o održivosti je jedinstven i besplatan za zaposlene u EY-u. Druga grupa od 8 profesionalaca u oblasti revizije završila je Masters program 2024. godine.

Kultura EY-u uključuje mogućnosti za učenje, izazov i angažovanje u vezi sa svim pitanjima. Održivost @ EY - interna zajednica djelovanja ima više od 5,000 članova.

Nova interna mreža lidera za održivost angažuje više od 900 lidera na mjesečnom i kvartalnom nivou kako bi ih informisala o ključnim razvojem u EY-ovim kapacitetima i širem okviru održivosti, omogućavajući EY-u da razmijeni regionalne i lokalne perspektive o tome kako održivost utiče na plan klijenata i politike. Zajednica koju vode zaposleni, sa više od 3,700 članova, predstavlja ekoinovatore unutar EY organizacije, otvarajući nove mogućnosti za izazov EY-a i omogućavajući zaposlenima da uče i razmjenjuju iskustva o uticaju održivosti na ljude i poslovanje EY-a.

Težnja EY za društvenim uticajem

Kroz program EY Ripples, zaposleni u EY-u posvećuju svoje vrijeme projektima usmjerenim na Ciljeve održivog razvoja (SDGs), okupljajući kombinovane vještine, znanje i iskustvo globalne EY mreže u potrazi za jednom zajedničkom vizijom: da pozitivno utiču na živote milijardu ljudi do 2030. godine. U poslovnoj 2024. godini, više od 168,000 zaposlenih u EY-u podijelilo je svoje vrijeme i vještine na projektima EY Ripples, pozitivno utičući na 64 miliona ljudi. Od kada je program EY Ripples pokrenut 2018. godine, EY je pozitivno uticao na više od 192 miliona ljudi. Do sada

u 2024. godini, EY je uložio 102 miliona američkih dolara u projekte posvećene jačanju zajednica, a zaposleni u EY-u su doprinjeli sa 934,000 sati na različitim inicijativama i projektima bez novčane naknade.

Kroz program EY Ripples, EY saraduje sa klijentima i organizacijama sa zajedničkim ciljem na inicijativama društvenog uticaja na pro bono osnovi, kako bi sinergijski podstakao akciju ka UN Ciljevima održivog razvoja (SDGs).

TRANSFORM, jedna od vodećih inicijativa EY-a, potvrđuje ovu filozofiju. Pod vodstvom kompanija Unilever, EY i Britanskog ministarstva za inostrane poslove, Commonwealth i razvoj (FCDO), TRANSFORM okuplja korporacije, donatore, investitore i akademike kako bi pomogao u razvijanju vizionarskih preduzeća sa uticajem širom Afrike, Azije i šire. Do danas, TRANSFORM je finansirao oko 125 projekata u preduzećima, u 17 zemalja, a više od 150 zaposlenih u EY-u volontiralo je da podrži preduzeća u okviru TRANSFORM mreže.

U 2024. godini, EY je formalno uključio odgovor na katastrofe u strateške prioritete organizacije. Ovo je unaprijedilo EY metodologiju za procjenu uticaja odgovora na katastrofe kako bi obuhvatila sve oblike pomoći, uključujući volonterske napore, donacije i projekte bez novčane naknade.

Kao dio kontinuiranog [social impact alliance with Microsoft](#), EY nastavlja sa implementacijom [Green Skills Passport](#) mladima bez posla koji nijesu uključeni u obrazovanje ili obuku. Pilot projekti pokazuju da 61% onih koji su završili kurs planira da se prijavi za poslove koji doprinose očuvanju životne sredine, dok 43% planira da upiše univerzitetski program iz održivosti ili da pohađa dodatne povezane kurseve. Zeleni pasoš vještina sada je dostupan u deset zemalja, sa više od 41,000 završenih kurseva.

Preduzetnici sa društvenim uticajem koriste inovativne poslovne modele kako bi ostvarili inicijative koje mijenjaju živote u lokalnim zajednicama, ali često im je potrebna podrška da bi svoje programe realizovali na većem nivou. U poslovnoj 2024. godini, EY je organizovao događaje na globalnim forumima kako bi pomogao u uspostavljanju i jačanju partnerstava usklađenih sa Ciljevima održivog razvoja (SDG) između velikih kompanija, preduzetnika sa društvenim uticajem i nevladinih organizacija. Na ChangeNOW, EY je organizovao događaj o vještačkoj inteligenciji (AI) za društvene inovacije, istražujući ulogu privatnog sektora u otključavanju AI za društvene inovacije. EY je takođe potpisao Švabovu fondaciju za [Social Entrepreneurship Rise Ahead Pledge](#), obavezujući se da poveća EY-ovo ulaganje u društvene inovacije.

Korišćenje na pravi način vještačke inteligencije (AI) nudi ogroman potencijal za stvaranje pozitivnih društvenih promjena. EY je partner u izgradnji sa data.org, radeći sa globalnom zajednicom praktičara na unaprijeđenju korišćenja podataka u zajednici društvenog uticaja. EY je takođe aktivan član zajednice TeachAI, pridružujući se Microsoftu u Savetodavnom odboru i podržavajući ključne

inicijative. U saradnji sa Teach For All, EY je razvio kapacitete za mrežu od 15,000 nastavnika, organizujući program o generativnoj vještačkoj inteligenciji (GenAI). Kao dio Technovation AI Forward saveza, EY timovi pružaju mentorstvo i obuku kako bi osnažili 25 miliona devojaka i mladih žena kroz obrazovanje o AI, kodiranju i preduzetništvu.

EY težnja za smanjenjem emisije ugljen-dioksida.

EY ostaje na putu da ispuni postojeće ciljeve dekarbonizacije postavljene 2021. godine. EY će smanjiti apsolutne emisije za 40% u okviru Opsega 1, 2 i 3 do 2025. godine (u odnosu na referentnu stavku 2019. finansijske godine) u skladu sa ciljem od 1.5 stepeni Celzijusa koji podržava nauka. [Plan u sedam tačaka](#) naznačio je da će EY fokusirati akcije na:

1. Smanjenje emisije ugljen-dioksida uzrokovane poslovnim putovanjima, sa ciljem da se postigne smanjenje od 35 posto do 2025. godine, u odnosu na referentnu stavku iz 2019. finansijske godine
2. Smanjenje sveukupne potrošnje električne energije u kancelarijama i nabavka 100 posto obnovljive energije za preostale potrebe, i shodno tome pridruživanje RE100 do 2025. godine
3. Sastavljanje Ugovora o otkupu električne struje sa ciljem da se uveze više obnovljive energije u nacionalne mreže, nego što EY koristi
4. Korišćenje rješenja utemeljenih u prirodi i tehnologija za smanjenje ugljen-dioksida kako bi se uklonilo više ugljen-dioksida iz atmosfere nego što se emituje svake godine
5. Opremanje EY timova odgovarajućim alatima za proračunavanje, a zatim i za sam rad na smanjenju količine ugljen-dioksida emitovanog tokom rada sa klijentima
6. Zahtjevanje od EY dobavljača da, na osnovu potrošnje, postave ciljeve preporučene od strane nauke najkasnije do 2025. finansijske godine
7. Investiranje u usluge i rješenja EY-a koja pomažu klijentima da kreiraju vrijednost postizanjem karbonske neutralnosti u svom biznisu i davanje rješenja za ostale izazove i prilike u oblasti održivog poslovanja

Unaprijeđena ekološka strategija EY-a će proširiti postojeće ciljeve dekarbonizacije i prakse koje su pozitivne za prirodu kako bi se zadovoljila evoluirajuća tržišna očekivanja i standardi zasnovani na nauci. EY ostaje posvećen cilju "nulte emisije" i trenutno radi na narednoj fazi EY-ovog plana dekarbonizacije zasnovanog na nauci. Možete pronaći više detalja na odeljku: [EY Environment Report](#)

Saradnja sa klijentima na održivosti

Već više od 20 godina, EY ima dokazane rezultate u razvoju svojih vještina, usluga i rješenja kako bi zadovoljio potrebe klijenata, kao i sveobuhvatno razumijevanje nauke i njenih uticaja na društvo. EY-ove usluge održivosti su osmišljene da izazovu i podrže klijente u sagledavanju šire slike: upravljanje rizikom, smanjenje troškova i složenosti, podsticanje inovacija, izgradnja povjerenja i postizanje mjerljivih rezultata.

EY kombinuje duboko znanje o održivosti i sektorima na globalnom nivou sa regionalnim i geografskim timovima koji su relevantni za određene oblasti. Sve više, ove usluge istražuju promjene na sistemskom nivou koje su potrebne kako bi se klijentima EY-a omogućilo da kreiraju realne planove za kratkoročne i dugoročne ciljeve.

EY timovi služe klijentima na različite načine:

- Usluge vođene specijalizovanim vještinama u oblasti održivosti, uključujući prirodu i biodiverzitet, porezi vezani za održivost, finansiranje i podsticaje, kao i klimatske rizike
- Regulatorne i izvještajne usluge koje podržavaju složene i promjenljive zahtjeve u više jurisdikcija.
- Strategija i transformacija usmjerena na multidisciplinarnu i sektorski specifičnu transformaciju vođenu održivošću, obuhvatajući strategiju, operacije, rizik, tehnologiju, podatke, talente i finansije.
- Usluge prožete održivošću, gdje širi portfelj EY-a može odgovoriti na pokretače i puteve održivosti za klijente
- Izvještavanje o klimatskim pitanjima, uključujući razvoj programa za podršku nefinansijskom izvještavanju i objavljivanju njihovih performansi u skladu sa regulatornim zahtjevima izvještavanja (npr. CSRD, Zakon o odgovornosti korporativnih podataka o klimatskim promjenama Kalifornije (CCDAA)) i dobrovoljnim okvirima izvještavanja (npr. TCFD, ISSB, CDP, GRI).

Pomoć klijentima u postavljanju ambicioznih ciljeva, rigoroznom planiranju, ulaganju i praćenju njihove realizacije je područje gdje EY može imati najveći uticaj na transformaciju potrebnu za odgovor na krize vezane za klimu i prirodu. EY-ove usluge održivosti pružaju se klijentima kako kroz posvećene timove za osnovne ESG i izazove održivosti, tako i kroz cijelu paletu tradicionalnih EY usluga.

EY-ove usluge takođe uključuju informisanje i podršku zainteresovanim stranama u razvoju standarda, uključujući podršku ISSB-u, Evropskoj grupi za savjetovanje o finansijskom izveštavanju (EFRAG), Radnoj grupi za finansijska izvještavanja vezana za prirodu (TNFD) i Radnoj grupi za finansijska izvještavanja vezana za klimu.

Sistem upravljanja kvalitetom

Sistem upravljanja kvalitetom

U 2023. godini, implementacija Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 1 (ISQM 1) u EY-u je završena, a po prvi put su članice EY-a ocjenile Sistem upravljanja kvalitetom i donijele zaključak o njegovoj efikasnosti. ISQM 1 je olakšao uspostavljanje formalizovanog sistema upravljanja kvalitetom iz prethodnog sistema kontrola kvaliteta.

Ove godine su imenovani Globalni lider za operativno upravljanje sistemom kvaliteta i Globalni lider za monitoring i analizu sistema kvaliteta, koristili implementaciju ISQM 1 kako bi pomogli članicama EY-a da poboljšaju kvalitet. Globalni lider za operativno upravljanje sistemom kvaliteta fokusira se na dalji razvoj snažnog i dosljednog sistema upravljanja kvalitetom koji će sve članice moći da usvoje, uz mogućnost prilagođavanja na osnovu lokalnih uslova. Globalni lider za monitoring i analizu sistema kvaliteta usredsređen je na razumijevanje tema i učenja iz aktivnosti monitoringa kako bi pomogao članicama EY-a da proaktivno riješe rizike i kontinuirano poboljšaju svoj sistem upravljanja kvalitetom i kvalitet revizije.

Sistem upravljanja kvalitetom predstavljen ovdje takođe ispunjava zahtjeve Međunarodnih standarda za kontrolu kvaliteta (MSUK 1), koje je izdao Međunarodni odbor za standarde revizije i osiguranja (IAASB). U kontekstu MSUK 1 i godišnje evaluacije našeg Sistema upravljanja kvalitetom, EY Crna Gora se odnosi na sledeće članice EY-a koje obavljaju revizije ili preglede finansijskih izvještaja, ili druge angažmane koji se odnose na davanje uvjeravanja ili srodne usluge:

- Ernst & Young Montenegro d.o.o.

U kontekstu MSUK 1 i godišnje evaluacije našeg Sistema upravljanja kvalitetom, procjenjujemo efikasnost sistema internih kontrola, implementiramo procedure vezane za evaluaciju usklađenosti sa zahtjevima nezavisnosti, pratimo kontinuirano učenje zaposlenih i implementiramo druge procedure praćenja. Potvrdili smo da su svi sistemi efektivni.

Naša uloga kao revizora

Zainteresovane strane trebaju povjerenje u kapitalne tržište kako bi donosile važne odluke koje podstiču ekonomski rast. Revizori igraju ključnu ulogu u izgradnji ovog povjerenja kroz svoju sposobnost da objektivno i nezavisno potvrde i interpretiraju podatke, pružajući odgovarajući nivo izazova. Na taj način, kvalitet revizije ima presudnu ulogu u stvaranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane.

Pružanje revizija visokog kvaliteta nikada nije bilo važnije nego u današnjem okruženju, usled povećane globalne složenosti, koja se karakteriše stalnom globalizacijom, brzim kretanjem kapitala i uticajem tehnoloških promjena. Reputacija EY Montenegro kao

kompanije koja pruža profesionalne usluge revizije visokog kvaliteta, na nezavisan, objektivni i etičan način, predstavlja osnov našeg uspjeha kao nezavisnih revizora. Mi kontinuirano ulažemo u inicijative koje se zalažu za veću objektivnost, nezavisnost i profesionalni skepticizam. Ove karakteristike su ključne za sprovođenje revizija visokog kvaliteta. Osmišljavanje, implementacija i sprovođenje efikasnog Sistema upravljanja kvalitetom je neophodno za postizanje takvog kvaliteta.

U EY Montenegro, naša uloga revizora je da pružimo uvjeravanje o istinitom prikazu finansijskih izvještaja kompanija kojima vršimo reviziju. Mi formiramo, na osnovu našeg velikog iskustva koje obuhvata razne industrijske sektore i usluge koje nudimo, kvalifikovane timove koji pružaju revizorske usluge. Kontinuirano težimo boljim procesima upravljanja kvalitetom i rizicima, kako bi kvalitet naše usluge uvijek bio na visokom nivou.

Dok tržište i zainteresovane strane i dalje potražuju visok kvalitet usluge, sada takođe potražuju i sve efektivnije i efikasnije sprovođenje revizorskih usluga. EY kontinuirano traži načine da poboljša efektivnost i efikasnost svoje revizorske metodologije i procesa, a pritom i da poboljša kvalitet revizije.

EY ulaže napor da prepozna slučajeve u kojima kvalitet revizije u kompanijama članicama ne zadovoljava njihova očekivanja, kao ni očekivanja zainteresovanih strana, uključujući nezavisna regulatorna tijela za reviziju. Takav napor obuhvata težnju da se iz nadzornih aktivnosti, koje uključuju eksternu i internu kontrolu, nešto nauči i da se identifikuju uzroci nezadovoljavajućeg kvaliteta kako bi se kvalitet revizije kontinuirano poboljšavao.

Osmišljavanje, implementacija i sprovođenje Sistema upravljanja kvalitetom

Međunarodni standard upravljanja kvalitetom 1 (MSUK 1) zahtjeva proaktivniji pristup upravljanju kvalitetom, zasnovan na riziku. Ovaj pristup zahtjeva da kompanije osmisle, implementiraju i sprovode Sistem upravljanja kvalitetom. MSUK 1 takođe zahtjeva ocjenjivanje Sistema upravljanja kvalitetom, najmanje na godišnjem nivou.

MSUK 1 uključuje čvrste zahtjeve u vezi sa upravljanjem, rukovođenjem i kulturom revizorskih kompanija, i uvodi procese procjene rizika s ciljem da usmjeri pažnju kompanija na smanjenje rizika koji mogu uticati na kvalitet revizije. Ovaj standard takođe zahtjeva sveobuhvatnije praćenje Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se identifikovali nedostaci koje treba ispraviti i kako bi se formirao osnov za ocjenjivanje sveukupne efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom.

MSUK 1 definiše integrisani i iterativni pristup Sistemu upravljanja kvalitetom na osnovu prirode i okolnosti kompanije i angažovanja koje obavlja. On takođe uzima u obzir promjene u praksi i različite operative modele kompanija (npr. upotrebu tehnologije, umrežene i multidisciplinarne kompanije).

EY je odabrao da dizajnira, implementira i upravlja Sistemom upravljanja kvalitetom koji će se dosledno primjenjivati širom cjelokupne mreže kompanija članica kako bi se unaprijedili kvalitet angažovanja i operativna efektivnost. Ovo je posebno važno u globalnoj ekonomiji kada su mnoga revizorska angažovanja transnacionalna i uključuju angažovanje drugih kompanija članica EY.

Da bi postigle ovo, kompanije članice EYG imaju pristup određenim politikama, tehnologijama, strategijama i programima koje koriste u osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom. Ovi resursi imaju za cilj da pruže podršku kompanijama članicama i njihovim zaposlenima.

Na primjer, EY je uspostavio pristup neophodnom procesu procjene rizika koji uključuje davanje podataka i povratnih informacija širom EY servisnih linija, funkcija i geografskih područja kako bi se na globalnom nivou odredili ciljevi kvaliteta (koji se zasnivaju na zahtjevima MSUK 1), rizici kvaliteta i odgovori (uključujući ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom) koji se smatraju primjenljivim na sve kompanije članice EY. Pored toga, EY je razvio globalne alate kako bi omogućio sprovođenje procesa Sistema upravljanja kvalitetom.

Konačno, kompanije članice EY, uključujući EY Montenegro, su te koje su odgovorne za osmišljavanje, implementaciju i sprovođenje svog Sistema upravljanja kvalitetom i imaju odgovornost da:

- vrše procjenu politike, tehnologije, strategija, programe i osnovne ciljeve kvaliteta, rizici u vezi sa kvalitetom koji su im dostavljeni
- odluče da li ih treba prilagoditi za upotrebu (npr. da li politika treba da se izmjeni radi usklađivanja sa lokalnim zakonima i propisima ili je potrebno da se prevede na lokalni jezik)

Zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom

Kako bi se omogućilo osmišljavanje, implementacija i primjenjivanje Sistema upravljanja kvalitetom u Crnoj Gori, pojedincima su dodeljena određena zaduženja u SUK-u. Osobe sa ovim zaduženjima imaju odgovarajuće iskustvo, znanje, uticaj i ovlaštenja, kao i dovoljno vremena da ispune svoja zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom, i odgovorne su za ispunjavanje svojih obaveza.

Zaduženja i odgovornosti u SUK-u su definisani u Globalnim politikama SUK-a kako bi se obezbijedila doslednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom u EY Montenegro. Za pojedince u liderstvu članica EY-a ili regionalnim ulogama, postoje okviri odgovornosti koji definišu kako će biti odgovorni za svoje obaveze vezane za Sistem upravljanja kvalitetom, kao i za druge aktivnosti usmjerene na kvalitet, i kako su te obaveze povezane sa njihovim ocjenama performansi.

Ključna zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom uključuju:

Ultimativnu odgovornost: Lokalni rukovodeći partner je zadužen za najviši stepen odgovornosti za Sistem upravljanja kvalitetom, što uključuje donošenje zaključaka i ocjenjivanje njegove efektivnosti

Operativna odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom: Lokalni vodeći partner za reviziju je zadužen za operativnu odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom. To zaduženje uključuje davanje prijedloga zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom rukovodećem partneru za određenu zemlju. Lokalni vodeći partner za reviziju, koji ostaje odgovoran, imenuje lidera operativnog upravljanja SUK-om kako bi pomogao u ispunjavanju obaveza u vezi sa Sistemom upravljanja kvalitetom. Formira se Operativni odbor SUK-a, kojim predsedava lokalni vodeći partner za reviziju. Svrha Operativnog odbora SUK-a je nadgledanje operativne odgovornosti Sistema upravljanja kvalitetom. Operativni odbor SUK-a uključuje lice zaduženo za operativno upravljanje, rukovodioce sektora (Poresko savetovanje, Konsalting i Strategija i Transakcije), lidere funkcija (Nezavisnost, Upravljanje rizicima, Talenti, Tehnologija, Profesionalna praksa, Upravljanje kvalitetom)

Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtevima nezavisnosti: Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtjevima politike nezavisnosti je dodijeljena lokalnom vodećem partneru za procedure nezavisnosti.

Operativna odgovornost za nadzor Sistema upravljanja kvalitetom: Operativna odgovornost za praćenje Sistema upravljanja kvalitetom je dodijeljena lokalnom direktoru profesionalne prakse. Ova odgovornost uključuje nadgledanje procesa monitoringa i davanje saglasnosti ili predlaganje izmjena preporučenog zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom. Lokalni odgovorni rukovodeći partner imenuje lidera za monitoring sistema upravljanja kvalitetom u zemlji kako bi im pomogao u ispunjavanju obaveza vezanih za Sistem upravljanja kvalitetom. Osnovan je Nadzorni odbor SUK-a za klaster zemalja kojim predsedava direktor za profesionalnu praksu za klaster zemalja. Ovaj odbor nadgleda procese i aktivnosti monitoringa sistema upravljanja kvalitetom. Lokalni nadzor odbor SUK-a

uključuje lidera za praćenje SUK-a u zemlji, lidere kvaliteta servisnih linija (Poreskog, Konsultantskog odjeljenja i Odjeljenja strategija i transakcija), lidera za uspostavljanje kvaliteta revizije, lidera za procedure nezavisnost u zemlji i lidera za upravljanje rizicima.

Efektivnost zaključka godišnje evaluacije Sistema kontrole kvaliteta zaključno sa 30. junom 2024.

Zaključak godišnje evaluacije Sistema kontrole kvaliteta zaključno sa 30. junom 2024.

Godišnji zaključak evaluacije zaključno sa 30. junom 2024. godine za EY Montenegro je da Sistem upravljanja kvalitetom pruža razumno uvjerenje da su ciljevi Sistema upravljanja kvalitetom dostignuti.

Lokalni rukovodeći partner je dužan da, u ime EY Montenegro, na godišnjem nivou ocijeni Sistem upravljanja kvalitetom, zaključno sa 30. junom, i da donese odluku o njegovoj efikasnosti. Proces evaluacije se sprovodi godišnje na osnovu Politike godišnje evaluacije globalnog Sistema upravljanja kvalitetom.

Ova evaluacija zasniva se na pitanju da li Sistem upravljanja kvalitetom EY Montenegro pruža razumno uvjerenje da:

- EY Montenegro i njeni zaposleni ispunjavaju svoje obaveze u skladu sa profesionalnim standardima i prikladnim zakonskim i regulatornim zahtjevima, i da se angažovanja sprovode u skladu sa takvim standardima i zahtjevima.
- da su izvještaji koji se izdaju od strane kompanije članice i Partnera na angažovanju (PIC) odgovarajući pod datim okolnostima
- ocjena efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom koristi informacije prikupljene tokom nadzornih aktivnosti sprovedenih u određenom periodu. Evaluacija uzima u obzir sledeće rezultate: testiranja ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom
- testiranja ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom.
- internih i eksternih provjera angažovanja
- ostalih nadzornih aktivnosti (npr. testiranja usaglašenosti EY Montenegro i njenih zaposlenih sa etičkim zahtjevima koji se odnose na nezavisnost, kritike kvaliteta koju su izneli spoljni regulatori bitni za Sistem upravljanja kvalitetom, problema prijavljenih putem telefonske linije za etička pitanja).

Profesionalno prosuđivanje se primjenjuje prilikom ocjene rezultata nadzornih aktivnosti, i prilikom utvrđivanja da li nalazi, pojedinačno ili u kombinaciji sa drugim nalazima, dosežu nivo manjkavosti. Svaka identifikovana manjkavost zahtjeva analizu korjena uzroka, razvoj plana unapređenja kvaliteta i procjenu ozbiljnosti i rasprostranjenosti manjkavosti. Ako je identifikovana ozbiljna manjkavost, članica bi trebala da procjeni da li je uticaj te manjkavosti otklonjen, kao i da li su mere preduzete do 30. juna 2024. godine bile efikasne u određivanju zaključka godišnje evaluacije njenog sistema upravljanja kvalitetom.

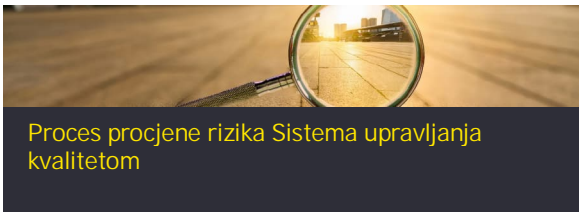

Komponente našeg Sistema upravljenja kvalitetom

Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom

U narednim odjeljcima opisujemo komponente Sistema upravljanja kvalitetom koji EY Montenegro primjenjuje::

- Proces procene rizika Sistema upravljanja kvalitetom
- Upravljanje i vođstvo
- Relevantni etički i zakonski zahtjevi
- Proces prihvatanja angažovanja i klijenata, i nastavak angažovanja i saradnje sa klijentima
- Vršenje angažovanja
- Resursi
- Informacije i komunikacija
- Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom

EY Montenegro je osmislila i implementirala proces procjene rizika radi uspostavljanja ciljeva kvaliteta, utvrđivanja i procjene rizika kvaliteta, te osmišljavanja i implementiranja rješenja u slučaju rizika kvaliteta, kako MSUK 1 zahtjeva. Proces procjene rizika sprovodi se godišnje na osnovu politike globalnog Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se osigurala dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY Montenegro.

Kako bi se osigurala dosljednost u kompanijama članicama EYG, prilikom osmišljavanja pristupa koji je skalabilan i prilagodljiv shodno činjenicama i okolnostima kompanije članice, globalni revizorski rukovodioci su, na osnovu informacija dobijenih od funkcionalnih grupa i servisnih linija na globalnom nivou, i nivou oblasti i regiona (uključujući globalno liderstvo u osiguranju) odredili globalne ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta i odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom. Oni uključuju:

- globalne ciljeve kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- globalne rizike kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- globalne odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom
- globalne resurse u Sistemu upravljanja kvalitetom (npr. globalne politike ili tehnologije koje umanjuju rizik kvaliteta EY SUK-a)
- globalne ključne kontrole u Sistemu upravljanja kvalitetom koje treba osmisliti i implementirati kako bi

se umanjio globalni rizik kvaliteta EY Sistema upravljanja kvalitetom

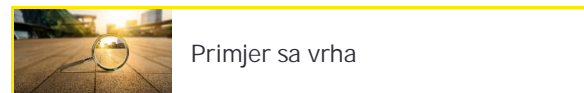
Pretpostavka je da su globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom primjenjive u svakoj kompaniji članici koja sprovodi MSUK 1. EYG kompanije članice imaju odgovornost da procjene globalne smernice Sistema upravljanja kvalitetom i odrede da li treba da ih dopune ili prilagode kako bi bile prikladne (npr. dodatni rizici kvaliteta, prilagođavanje odgovora, itd). EY Montenegro je pregledao globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom i preduzeo sljedeće korake:

Prihvatio ili odbacio osnovne Globalne resurse i ključne kontrole nakon odgovarajuće analize naših činjenica i okolnosti. U slučaju odbacivanja osnovnih Globalnih resursa i ključnih kontrola o takvoj odluci se prvo diskutuje na nivou SUK-a.

- U saradnji sa vođstvom SUK-a u oblasti kojoj pripada, odredio nivo sprovođenja globalnih ključnih kontrola.
- Prilagodio prihvaćene globalne ključne kontrole, kao i ključne kontrole oblasti i regije.

Tokom pregleda globalnih smjernica Sistema upravljanja kvalitetom uzete su u obzir činjenice i okolnosti EY Montenegro, uključujući prirodu i operativne karakteristike EY Montenegro, vrste izvršenih angažovanja i systemske trendove kod nadzornih aktivnosti u okviru Sistema upravljanja kvalitetom.

Pored pregleda globalnih smernica Sistema upravljanja kvalitetom, EY Montenegro je takođe utvrdio da li je potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore. Na osnovu tog pregleda, zaključeno je da nije potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore prilagođene EY Montenegro.

Postavljanje primjera sa vrha je odgovornost rukovodstva EY Montenegro, koje je posvećeno „izgradnji boljeg poslovnog svijeta“ (“Building a better working world”) kroz svoje ponašanje i aktivnosti. Naši zaposleni shvataju da kvalitet i profesionalna odgovornost počinju sa njima, pored važnosti primjera sa vrha. Naše zajedničke vrednosti, koje inspirišu naše zaposlene i vode ih na pravi put, kao i naša predanost

kvalitetu, ugrađene su u ono što mi predstavljamo i u sve što radimo.

Naša kultura snažno podržava saradnju i pridaje veliki značaj konsultacijama prilikom rješavanja složenih računovodstvenih i revizijskih pitanja, kao i pitanja finansijskog izvještavanja, regulative i nezavisnosti. Smatramo da je važno da revizorski timovi tačno prate savjete konsultacija i naglašavamo to kada je potrebno.

Naš stav je da nijedan klijent i spoljašnja veza nijesu važniji od etike, integriteta i reputacije EY Montenegro.

Pristup EY-a poslovnoj etici i integritetu je utkan u EY Globalni kodeks ponašanja i drugim politikama, kao i u kulturu konsultacija, programe treninga i u interne komunikacije EY-a. Više rukovodstvo naglašava važnost obavljanja kvalitetnog rada, poštovanja profesionalnih standarda, pridržavanja EY politika i davanjem ličnog primjera. Pored toga, članice EY-a ocjenjuju kvalitet pruženih profesionalnih usluga kao ključnu mjeru u evaluaciji i nagrađivanju EY profesionalaca.

Da bi se izmjerila kultura kvaliteta u EY kompanijama članicama i da bi se pružila dragocjena saznanja EY Montenegro o percepciji kulture kvaliteta, uključujući primjer sa vrha, saradnju, upravljanje radnim obavezama i etičko ponašanje, pokrenuta je Globalna anketa o kvalitetu u aprilu 2023. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu 2024. godine su korišćeni za identifikaciju oblasti u kojima EY Montenegro dobro posluje i oblasti u kojima bi trebalo preduzeti dodatne mere. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu 2024. godine ukazuju na to da naši ljudi prepoznaju da primjer sa vrha, koji postavljaju lideri, ukazuje na posvećenost kvalitetu i da EY prepoznaje i cijeni doprinose kvalitetu. Prepoznavanje naše snažne kulture konsultovanja, coaching-a i kontinuiranog unaprijeđenja kvaliteta se takođe odražava u rezultatima Globalne ankete o kvalitetu. Međutim, rezultati takođe ukazuju da je potrebno više raditi na poboljšanju dijela kulture u vezi sa upravljanjem radnim zadacima.

Globalni kodeks ponašanja

Promovišemo kulturu integriteta kod svih EY profesionalaca. Globalni kodeks ponašanja pruža jasan skup standarda i pravila ponašanja koji usmjerava naše akcije i način poslovanja. Globalni kodeks ponašanja je organizovan u pet kategorija:

1. Rad sa kolegama
2. Rad sa klijentima i ostalima
3. Postupanje sa profesionalnim integritetom
4. Održavanje naše objektivnosti i nezavisnosti

5. Zaštita podataka, informacija i intelektualnog kapitala

Primjenom naših procedura koje podržavaju usklađenost sa globalnim kodeksom ponašanja i putem učestalog komuniciranja, nastojimo stvoriti okruženje koje podstiče sve zaposlene na odgovoran rad, uključujući i izveštavanje nedoličnog ponašanja bez straha. Sveukupno, rezultati ankete o testiranju zaposlenih iz marta 2024. godine (People Pulse Survey) ukazali su na to da su učesnici osjećali da mogu ispuniti očekivanja dok zadržavaju etičke standarde i integritet, te vjeruju da su odluke koje donose lideri u skladu sa vrednostima EY-a i Kodeksom ponašanja.

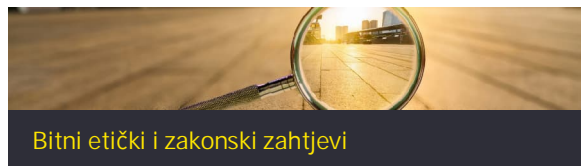

Okviri odgovornosti

Okviri odgovornosti EY-a su skup politika i okvira koji stavljaju kvalitet u akciju i definišu kako će EY Partneri, Glavni partneri, Pridruženi partneri, Izvršni direktori, Upravni direktori, Direktori i Lideri biti odgovorni za svoje obaveze u vezi sa Sistemom upravljanja kvalitetom, kao i za druge aktivnosti usmjerene na kvalitet, i kako su te obaveze povezane sa njihovim ocenama performansi.

Globalni okvir odgovornosti primjenjuje se na sve EY Partnere, Glavne partnere, Pridružene partnere, Izvršne direktore, Upravne direktore i Direktore, bez obzira na njihovu ulogu, servisnu liniju ili lokaciju. Postoji okvir specifičan za reviziju koji dopunjuje globalni okvir odgovornosti, kao što je navedeno iznad. Pored toga, dva dodatna okvira odgovornosti pokrivaju pojedince u liderskim ulogama na nivou članica i regionalnom nivou, koji se primjenjuju na sve servisne linije i funkcionalne liderske uloge.

Svi okviri odgovornosti postavljaju jasna očekivanja za kvalitet kako bi se održalo povjerenje koje spoljašnji zainteresovani subjekti imaju u EY. Ovi okviri definišu kriterijume koji osiguravaju da se ocjena kvaliteta pojedinca pravilno uzima u obzir prilikom ocjenjivanja njihovih performansi.

Bitni etički i zakonski zahtjevi

Poštovanje Globalnog kodeksa ponašanja

EY Globalni kodeks ponašanja pruža smjernice o postupcima i poslovanju EY-a. EY Montenegro se pridržava važećih zakona i propisa, a EY vrednosti ukazuju na našu posvećenost da postupamo pravilno. Ovu važnu posvećenost podržava nekolicina naših

politika i procedura, koje ćemo objasniti u narednim pasusima.

Nezavisnost

Poštovanje relevantnih etičkih zahtjeva, uključujući nezavisnost, predstavlja ključni element Sistema upravljanja kvalitetom. To podrazumeva utvrđivanje da smo i suštinski nezavisni, ne samo naizgled. Etički zahtjevi relevantni za EY usluge revizije i profesionalne usluge uključeni su u Međunarodni kodeks za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks). Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe. Takođe se pridržavamo lokalnih etičkih zahtjeva ili kodeksa kojima podležu EY usluge revizije i profesionalne usluge. Pogledajte odeljak o Praksama nezavisnosti za informacije o politikama, alatima i procesima koji služe održavanju nezavisnosti.

Nepoštovanje zakona i propisa

U skladu sa IESBA etičkim kodom, EY je usvojio politiku koja je osmišljena da ispuni obavezu prijavljivanja nepoštovanja zakona i propisa - NOCLAR. Politika definiše obaveze prijavljivanja nezakonitih aktivnosti klijenata ili zaposlenih u EY-u, u skladu sa njihovim određenim poslovnim aktivnostima.

Pored obaveza prijavljivanja definisanih NOCLAR-om, EY može biti u obavezi da prijavi nadležnim regulatornim tijelima moguće krivo postupanje klijenata – sigurno ili sumnjivo. Tamo gdje takve obaveze postoje, izvještaji se izdaju u skladu sa lokalnim zakonima.

Prava uzbunjivača

EY Ethics Hotline, omogućava našim ljudima u EY-u, klijentima i drugima izvan organizacije, da na različite načine anonimno prijave aktivnosti koje mogu uključivati neetično i nedolično ponašanje, a koje mogu dovesti do kršenja profesionalnih standarda. EY Ethics Hotline se sprovodi od strane eksterne organizacije koja pruža povjerljive i po želji anonimne usluge izvještavanja za društva širom sveta.

Nakon što EY Ethics Hotline registruje prijavu (preko telefona ili preko interneta), etički tim kompanije članice joj odmah posvjećuje pažnju. U zavisnosti od sadržaja prijave, odgovarajuće osobe iz odjeljenja za upravljanje rizicima, talent tima, ili na drugim funkcijama su takođe uključene u njihovo rješavanje.

Akademski integritet

EY pruža svojim zaposlenima sveobuhvatan program učenja koji podržava kvalitet i profesionalni razvoj. Akademski integritet je osnovna vrijednost tog programa. EY Montenegro podržava naše zaposlene da se značajno angažuju u programu učenja i jasno stavlja do znanja da će postojati posledice za svako kršenje akademskog integriteta.

Politika o sprečavanju korupcije

Globalna EY politika o sprečavanju korupcije usmjerava EY zaposlene u vezi sa određenim neetičkim i nezakonitim aktivnostima. Ova Politika naglašava obavezu poštovanja propisa o sprečavanju korupcije i pruža definiciju šta predstavlja korupciju, odnosno podmićivanje. Dodatno, ova politika utvrđuje pojedine odgovornosti za slučajeve kada se otkrije postojanje korupcije. Uzevši u obzir sve veće prisustvo korupcije na globalnom nivou, ulaže se kontinuiran napor da se mere sprečavanja korupcije primjenjuju u čitavom EY-u.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija

Trgovanje hartijama od vrijednosti je regulisano nizom zakona i drugih propisa, a EY zaposleni su obavezni da se pridržavaju propisa kojima se uređuje trgovanje na osnovu insajderskih informacija. Naime, zaposlenima u EY-u zabranjeno je da trguju hartijama od vrednosti, dok su u posedu neobjavljenih informacija o značajnim činjenicama.

Globalna EY politika o trgovanju na osnovu insajderskih informacija potvrđuje obavezu naših zaposlenih da ne trguju hartijama od vrijednosti kada su u posjedu insajderskih informacija, pruža detalje o tome šta je insajderska informacija i identifikuje kome naši zaposleni treba da se obrate ako imaju pitanja u vezi sa njihovim odgovornostima.

Ekonomske i trgovinske sankcije

Važno je da EY članice i zaposleni u EY-u prihvate da se situacija u pogledu međunarodnih ekonomskih i trgovinskih sankcija konstantno mijenja. EY prati uvođenje sankcija širom sveta, kako pre nego što se poslovni odnosi prihvate, tako i kada se nastavljaju. EY obezbjeđuje smjernice svojim zaposlenima o odnosima i aktivnostima na koje uvedene sankcije utiču.

Procedure za sprečavanje pranja novca (Anti-money laundering - AML)

EY Montenegro je određen kao obveznik važećih propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma. U skladu sa globalnim EY uputstvima o sprečavanju pranja novca, EY Montenegro je primjenio politike i procedure dizajnirane da ispune ove obaveze, uključujući procedure Upoznaj svog klijenta, procjene rizika i izvještavanje o sumnjivim transakcijama. EY zaposleni su obučeni u vezi sa svojim odgovornostima prema AML propisima i dobili su uputstva o tome koga da konsultuju kada imaju neko pitanje na ovu temu.

Zaštita podataka o ličnosti i povjerljivost

Program EY obavezujućih korporativnih pravila i povezane EY politike propisuju principe i minimalne standarde koji treba primjeniti prilikom prikupljanja, obrade i čuvanja svih informacija koje su odgovornost EY-a, uključujući podatke o ličnosti koji se odnose na sadašnje, bivše i potencijalne klijente, zaposlene, dobavljače i poslovne saradnike, kao i druge informacije koje se smatraju povjerljivim klijentima, trećim licima ili našoj organizaciji. Ova politika je u skladu sa zahtjevima Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti Evropske unije (GDPR) i drugim važećim zakonima i propisima o zaštiti podataka o ličnosti i privatnosti, pored toga što određeni profesionalni standardi pružaju okvir povjerljivosti. EY članice, putem lokalnih politika, mogu dodatno ojačati primjenjive zaštite koje proističu iz lokalnog zakona. EY Montenegro takođe ima obavezujuća poslovna pravila odobrena od strane regulatornih tijela EU i Crne Gore sa ciljem olakšanja prenosa podataka o ličnosti unutar EY mreže.

Rotacija partnera i duga povezanost

EY Montenegro se pridržava zahtjeva za rotaciju partnera u reviziji Međunarodnog odbora za Standarde Etike Računovođa (IESBA), kao i američke Komisije za hartije od vrijednosti i berzu (SEC) u slučajevima koji to zahtijevaju. EY u Crnoj Gori podržava rotaciju partnera jer pruža svjež pristup angažovanju i promoviše nezavisnost u odnosu na klijente, dok se sa druge strane zadržava iskustvo i poznavanje poslovanja klijenta. Rotacija partnera na reviziji, zajedno sa zahtjevima za nezavisnošću, unapređuju sistem internih kontrola kvaliteta i pomažu da se ojača nezavisnost i objektivnost revizora, te na taj način doprinose očuvanju kvaliteta revizije.

Za društva od javnog interesa EY globalne procedure nezavisnosti zahtijevaju da se nadležni partner u reviziji, kao i partner za pregled revizije i ostali revizorski partneri koji donose ključne odluke ili procjene o značajnim pitanjima za reviziju (zajedno "ključni partneri u reviziji") promjene na svakih sedam godina. Za revizorske klijente koji su tek izlistani na berzi, ključni partneri u reviziji mogu da budu angažovani na tom klijentu dodatne dvije godine prije rotacije, ako su proveli na tom klijentu šest ili više godina prije listiranja na berzi.

Po završetku maksimalnog perioda usluge, ključni partner za reviziju ne smije voditi ili koordinirati profesionalne usluge društvu od javnog interesa kome vršimo reviziju sve dok ne završi period pauze. Ovaj period je pet godina za nadležnog partnera za reviziju na angažovanju, tri godine za partnera za kontrolu

kvaliteta revizije i dvije godine za ostale partnere koji su podležu rotaciji.

U slučajevima gdje je od strane lokalnog zakonodavnog tijela ili regulatora ustanovljen period pauze za nadležnog partnera za reviziju koji je kraći od pet godina, duži od tog perioda pauze ili tri godine može se primjeniti umjesto standardne petogodišnje pauze. Ovo izuzeće može se primjeniti samo za periode revizije koji počinju prije 15. decembra 2023. godine.

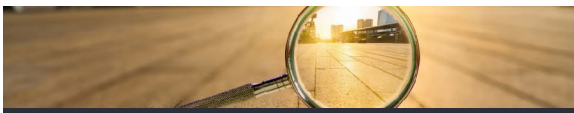
Pored zahtjeva za rotacijom partnera revizije koji se primjenjuju na društva od javnog interesa klijente revizije, EY je uspostavila zaštitni okvir za dugu povezanost koji, u skladu sa zahtevima IESBA kodeksa, uključuje i razmatranje prijetnji nezavisnosti nastalih uključenošću zaposlenih tokom dugog vremenskog perioda i okvir zaštitnih mera za rešavanje takvih prijetnji.

Primjenjujemo procese za efikasno praćenje usklađenosti sa internom rotacijom, kao i zahtjevima za partnere u reviziji i druge EY profesionalce koji su dugo povezani sa klijentom revizije.

Eksterna rotacija

Za društva od javnog interesa poštujemo zahtjeve o rotaciji koji proizilaze iz zakonskih okvira primjenljivih u Crnoj Gori.

Prihvatanje klijenata i angažovanja i nastavak saradnje

Globalna politika prihvatanja klijenata i angažovanja i nastavka saradnje

Globalna EY politika prihvatanja novog klijenta i nastavka pružanja usluga postojećem klijentu definiše principe kako bismo odredili da li prihvatimo novog klijenta, odnosno da li nastavljamo saradnju sa već postojećim klijentom. Ovi principi su fundamentalni za održavanje kvaliteta, upravljanje rizikom, zaštitu naših zaposlenih i ispunjenje zahtjeva regulatornih tijela. Globalna EY politika o prihvatanju klijenata i angažovanja je primjer politike koju je izdao EYG kako bi se osiguralo pridržavanje vrijednostima EY-a, kako bi se adresirali rizici mreže i garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

Ciljevi ove politike su:

- Uspostavljanje rigoroznog procesa za ocjenu rizika i donošenje odluke o prihvatanju novog

klijenta i angažovanja, odnosno nastavku saradnje sa postojećim klijentom

- Ispunjavanje zahtjeva nezavisnosti
- Identifikovanje i eliminisanje konflikta (sukoba) interesa
- Identifikovanje i neprihvatanje klijenata ili angažovanja koji nose visok rizik
- Istaknuti klijente ili angažmane koji nisu u skladu sa vrijednostima EY-a.
- Konsultacije sa EY profesionalcima i stručnjacima kako bi se identifikovale dodatne procedure rukovođenja rizikom za specifične visokorizične oblasti
- Usaglašenost sa zakonskom regulativom kao i zahtjevima struke
- Utvrditi da je planirani angažman unutar EY Okvira usluga i da ne uključuje zabranjenu uslugu.

Pored toga, globalna EY politika o sukobu interesa definiše globalne standarde za rješavanje kategorija potencijalnih sukoba interesa i proces njihovog identifikovanja. Takođe uključuje odredbe čiji je cilj ublažavanje potencijalnih sukoba interesa što je brže i efikasnije moguće, koristeći odgovarajuće zaštitne mjere. Takve mjere zaštite mogu uključivati pribavljanje saglasnosti klijenta da deluje za drugu stranu gde može postojati sukob interesa, uspostavljanje odvojenih angažovanih timova koji bi radili za dvije ili više strana, implementaciju odgovarajućih praksi separacije između angažovanih timova ili odbijanje.

Globalna EY politika sukoba interesa i povezane smjernice uzimaju u obzir rastuću kompleksnost naših angažovanja i odnosa sa klijentima, kao i potrebu za blagovremenim i preciznim odgovorom na zahtjeve klijenta. Pored toga politike i smernice usklađene su sa Međunarodnim Etičkim Standardima računovođa (IESBA).

Primjena politike u praksi

EY proces za prihvatanje klijenata i angažovanja (Process for Acceptance of Clients and Engagements PACE) je sistem za efikasnu koordinaciju prihvatanja klijenata i nastavka saradnje u skladu sa globalnim politikama kompanija članica. PACE vodi korisnika korak-po-korak kroz zahtjeve za prihvatanje klijenta i nastavak saradnje, te ga povezuje sa resursima i informacijama potrebnim za procjenu poslovnih prilika i povezanih rizika. PACE je primjer tehnološkog resursa koji koriste EYG kompanije članice širom svijeta kako bi se garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

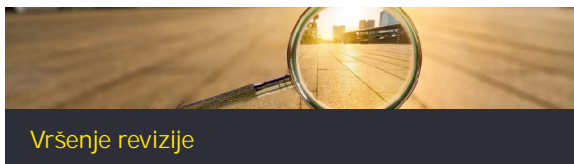
Odluka o prihvatanju i odluka o produžetku saradnje sa klijentom donosi se uzimajući u obzir procjenu koju vrši angažovani tim, a u kojoj se razmatraju faktori

rizika u više kategorija: stav menadžmenta, unutrašnja kontrola i povezane strane.

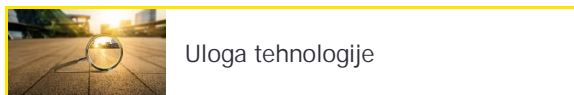
Postupak prihvatanja novog klijenta sadrži pažljivo razmatranje rizika povezanih sa potencijalnim klijentom i nekoliko procedura due diligence-a. Prije nego što prihvatimo novog klijenta ili novo angažovanje, moramo da utvrdimo da li imamo dovoljno resursa da pružimo kvalitetne usluge, naročito u oblastima sa kompleksnim pitanjima, a zatim da razmotrimo da li su usluge koje klijent traži od nas primjerene. Postupak odobrenja je rigorozan, a nijedno novo revizorsko angažovanje ne može se prihvatiti bez odobrenja timova lokalnog Direktora profesionalne prakse (PPD) i rukovodećeg partnera (AMP) te zemlje, regiona i oblasti prema potrebi.

Tokom godišnjeg postupka potvrđivanja nastavka saradnje sa klijentom, razmatramo pružene usluge i mogućnost nastavka pružanja kvalitetne usluge. Revizorski partner, zajedno sa rukovodiocem odjeljenja revizije, na godišnjem nivou razmatra odnos sa klijentima kojima pružamo revizorske ili usluge osiguranja kako bi se utvrdilo da li je nastavak saradnje primjeren.

Kao rezultat ove procjene, neke se revizije utvrđuju kao kompleksne i time podliježu dodatnoj kontroli - nadzoru tokom procesa revizije, dok se sa nekim revizorskim klijentima saradnja prekida. Kao i kod postupka prihvatanja novog klijenta, naš regionalni i lokalni Direktor Profesionalne Prakse (PPD) i rukovodeći partner revizije su uključeni u postupak odlučivanja o nastavku saradnje sa klijentom i moraju se složiti.

EY ulaže više od 1 milijarde američkih dolara u revizorsku tehnologiju sljedeće generacije kao dio kontinuirane posvećenosti EY članicama da pružaju revizije visokog kvaliteta. Ova investicija odražava posvećenost EY-a izgradnji povjerenja i sigurnosti na tržištima kapitala, kao i u ekonomijama širom sveta.

EY-ova investicija u tehnologiju se oslanja na snagu postojećeg vrhunskog paketa revizorske tehnologije – integrišući napredne tehnologije u jedinstvenu platformu dok pokreće transformaciju korišćenjem:

- Mogućnosti pristupa podacima nove generacije i napredne analitičke tehnike
- Vještačka inteligencija u širokoj primjeni

- Unaprijeđeno korisničko iskustvo

U 2024. godini, globalna EY organizacija je objavila dodatnih 25 novih mogućnosti tehnologije u okviru revizije, uz podršku proširene saradnje sa Microsoftom, čime je ukupan broj izdanja dostigao 45 tokom prve polovine ovog četvorogodišnjeg programa. Ova izdanja su implementirana širom EY-a i uključuju globalno primjenljivu vještačku inteligenciju (AI). Ove mogućnosti koje se koriste vještačkom inteligencijom – koje koriste javno dostupne i EY-generisane podatke – direktno su i besprijekorno integrisane sa EY Canvas-om kako bi podržale EY profesionalce u reviziji u procjeni rizika. EY takođe uvodi nove mogućnosti stvorene vještačkom inteligencijom u oblasti prediktivne analitike; pretrage i sažimanja sadržaja; i inteligencije dokumenata, uključujući procedure usklađivanja finansijskih izvještaja.

Fokus na unaprijeđenje kvaliteta kroz tehnologiju

Mogućnosti pristupa podacima nove generacije i napredna analitika

Napredne mogućnosti obrade podataka pomažu u unaprijeđenju kvaliteta podržavajući analizu skupova podataka – omogućavajući reviziju zasnovanu na podacima koja je uključena u metodologiju. EY Helix globalni analitički paket (EY Helix) već podržava korišćenje naprednih analitičkih alata tokom revizije – omogućavajući EY timovima da se fokusiraju na prave podatke u pravom trenutku i bolje razumeju klijenta revizije i njihov rizik. Daljom integracijom napredne analitike direktno u radni tok EY Canvas-a, EY postavlja čvrste temelje za širenje korišćenja vještačke inteligencije u širem smislu i značajno poboljšava korisničko iskustvo. Unaprijeđenje mogućnosti prikupljanja i analize podataka pomaže u pružanju dodatnog povjerenja u reviziju visokog kvaliteta proširujući spektar podataka koji se koriste za dobijanje revizorskih dokaza, uključujući i razdvojene i nefinansijske podatke.

Vještačka inteligencija u velikim razmjerama

Vještačka inteligencija u velikim razmjerama i ostale mogućnosti pomažu u unaprijeđenju kvaliteta standardizovanjem procesa i korišćenjem podataka za pružanje smjernica o riziku i relevantnih preporuka EY timovima. Postojeće mogućnosti pametne automatizacije, kao što su EY Inteligentne liste provjere i EY procedure usklađivanja finansijskih izvještaja, automatizuju i unaprijeđuju rutinske revizorske aktivnosti, što pomaže da se napori preusmjere na oblasti sa višim rizikom. Gledajući unaprijed, vođeni radni tok i druga unaprijeđenja podići će ovo na viši nivo, koristeći znanje i iskustva

drugih EY timova kako bi podržali dublji fokus na rizik i nastavili povjerenje u reviziju visokog kvaliteta.

Unaprijeđeno korisničko iskustvo

Iskustvo vrhunske klase doprinosi kvalitetu omogućavajući visoko integrisane i dosljedno sprovedene revizije širom sveta. EY Canvas se nalazi u središtu revizorskog iskustva danas, podržavajući efikasnu koordinaciju, dosljednu dokumentaciju i lakšu saradnju između EY timova i kompanija širom sveta. Integracija vođenog radnog toka, podataka i znanja na jednoj platformi omogućava EY timovima pristup svim mogućnostima potrebnim za pružanje revizija visokog kvaliteta, dok istovremeno osnažuje korisnike kompanija novim funkcijama za bolje razumijevanje statusa revizije.

Kvalitet kao osnova razvoja tehnologije

Napori EY-a da obezbijedi ovu platformu za tehnologiju osiguranja nove generacije objedinjeni su u okviru globalnog transformacionog programa. Ovaj program uključuje standardizovane protokole koji se poštuju u vezi sa kreiranjem, razvojem i implementacijom tehnoloških koncepata. U ovaj napor uključeni su različiti akteri, uključujući globalne i regionalne predstavnike iz Profesionalne prakse, Globalne mreže za kvalitet revizije i EY tehnologije.

Novi koncepti tehnologije revizije predstavljaju se globalnom komitetu ovih aktera na evaluaciju na osnovu nekoliko kriterijuma koristi, uključujući kvalitet, vrednost za EY profesionalce i vrednost za EY klijente. Ako komitet smatra da koncept nema dovoljno karakteristika prema ovim i drugim kriterijumima, koncept se odbacuje ili se vrše prilagođavanja, nakon čega se ponovo predstavlja komitetu.

Snažno testiranje tokom cijelog razvojnog ciklusa, uključujući i krajnje korisnike, je preduslov za puštanje bilo koje tehnologije revizije. Tehnologija revizije se zatim predstavlja globalnom rukovodstvu za usluge revizije nakon što je ovo opsežno testiranje, uključujući probno testiranje, završeno, povratne informacije su evaluirane i uključene, a neophodna sertifikacija je završena.

Metodologija omogućena tehnologijom

Kompanije koriste tehnologiju za razvoj novih sistema i procesa za upravljanje poslovanjem, kao i za analizu većih količina podataka kako bi informisale poslovne odluke. Ovaj trend olakšava pristup reviziji koji je više usmjeren na analizu podataka i zasnovan na riziku, što znači da se mogu analizirati kompletne populacije podataka, a pažnja revizora se fokusira na celokupan tok transakcija i procese.

Ugrađeni pristup zasnovan na podacima u EY Globalnoj metodologiji revizije poboljšava preliminarnu procjenu rizika revizora i pomaže mu da

preispita te zaključke tokom različitih faza revizije. Revizor može ponovo procjeniti rizik na osnovu onoga što je identifikovano u podacima, što stvara revizijski tok koji je iterativne prirode.

Bavljenje rizikom prekomjerne zavisnosti od tehnologije

EY ima procedure, politike i podršku kako bi podstakao odgovornu upotrebu revizorskih alata i tehnologije, uključujući tehnologije zasnovane na vještačkoj inteligenciji, i kako bi umanjio rizik od prekomjerne zavisnosti revizorskih profesionalaca. Pored toga, EY Globalna metodologija revizije naglašava primjenu odgovarajuće profesionalne sumnje prilikom sprovođenja revizorskih procedura. Dizajn EY revizorskih alata i tehnologije, uključujući tehnologiju zasnovanu na vještačkoj inteligenciji, ima za cilj da pruži podršku procedurama revizorskog tima u adresiranju rizika od materijalnog netačnog prikazivanja, ali ne zamjenjuje važnu ulogu profesionalca u primjeni svog iskustva i prosudbe kako bi došao do zaključka.

Rizici u razvoju

I tradicionalni i novi rizici mogu imati uticaj na finansijske izvještaje, a pristup revizora treba kontinuirano da se razvija kako bi se adresirali oba tipa rizika. Novi rizici uključuju promjene u makroekonomskim i geopolitičkim uslovima, evoluciju korišćenja tehnologije od strane klijenata (kao što je vještačka inteligencija), rizike od sajber napada, klimatske promjene i specifične događaje vezane za klijente. Centar za izvrsnost u rizicima nastavlja da razvija alate koji poboljšavaju sposobnost praćenja i rješavanja novih rizika u revizorskom portfoliju. Revizorski timovi takođe mogu uključiti specijaliste za rješavanje oblasti novih rizika, uključujući specijaliste za ESG, sajber bezbjednost ili vještačku inteligenciju.

Prevare

Kako organizacije postaju sve složenije i zavisnije od digitalnih tehnologija, postoji potreba za unapređenjem napora revizora da identifikuju i reaguju na rizike od materijalne prevare, kao i na reakciju revizora na identifikovane ili sumnjive prevare. EY je posvjećen odgovaranju na pitanja zainteresovanih strana o odgovornostima revizora u vezi sa prevarama. EY vidi nove mogućnosti za korišćenje podataka u identifikaciji i odgovoru na rizik od prevarantskog finansijskog izvještavanja. Na primjer, revizori sve više koriste analitiku podataka kako bi identifikovali neobične transakcije i njihove obrasce koji bi mogli ukazivati na povećan rizik od prevara. Postoje EY alati i procesi koji se razvijaju

kako bi pomogli EY timovima da identifikuju i reaguju na rizik od prevara. Ovi alati uključuju:

- Alat za autentičnost dokumenata, koji testira izmjene na odabranim elektronskim dokumentima koristeći različite tehnike i pomaže u identifikaciji kada je dokument dostavljen kao revizorski dokaz možda bio izmjenjen, manipulisan ili modifikovan.
- Analizator rizika prevara u knjiženju (JEFRA), koji testira svako knjiženje odabrano za karakteristike povezane sa povećanim rizikom od prekomjernog nadzora menadžmenta i identifikuje knjiženja za dodatno razmatranje.
- Proces upozorenja na izveštaje kratkoročnih prodavaca, koji prati i distribuira izvještaje globalno revizorskim timovima i rukovodstvu.
- Pretrage nepovoljnih medija, koje identifikuju članke koji ukazuju na rizik od prevara ili neusklađenosti. Odabrani članci se interno distribuiraju za dalje razmatranje.
- Poboljšane forenzičke metrike, koje koriste podatke za identifikaciju pokazatelja povećanog rizika od prevara na osnovu primjene tehnika mašinskog učenja na istorijskim skupovima podataka finansijskih izveštaja, pružajući revizorskim timovima mogućnost da unaprijede svoju procjenu rizika od prevara kroz specifičan fokus na nivo računa.

Pregled rada revizora

EY politike opisuju zahtjeve za blagovremenim učestvovanjem rukovodstva na revizorskim angažovanjima, kao i različite nivoe pregleda obavljenog rada na reviziji i zahtjeve za dokumentovanjem obavljenog posla i donesenih zaključaka. Članovi revizorskog tima obavljaju detaljan pregled revizorske dokumentacije, dok partner na angažovanju obavlja drugi nivo pregleda. U slučajevima kada je svrsishodno, i na osnovu rizika, predstavnici iz poreskog odjeljenja (poreski eksperti) vrše pregled dokumentacije koja se odnosi na značajne poreze i drugu povezanu poresku dokumentaciju. Za listirana društva i društva od javnog interesa i određena ostala društva, pored angažovanog partnera u pregled je uključen i nezavisan partner (a što je detaljnije opisano u odjeljku Pregled kvaliteta pri angažovanju koji je zadužen za pregled kvaliteta na angažovanju, kao i pregled najznačajnijih pitanja u vezi sa računovodstvom, finansijskim izvještavanjem i našim revizorskim mišljenjem.

Priroda, vrijeme i obim pregleda radnih papira zavise od mnogo faktora, uključujući:

- Rizik, značajnost, subjektivnost i kompleksnost pitanja

- Sposobnost i iskustvo angažovanog revizorskog tima u pripremi revizorske dokumentacije
- Nivo direktnog učešća lica zaduženog za pregled, u radu
- Obim korišćenja konsultacija

Takođe ove politike opisuju vitalnu ulogu angažovanog partnera u upravljanju i dostizanju kvaliteta revizije i isticanju važnosti kvaliteta revizije svim članovima tima uključujući komponentne revizore.

Zahtjevi za konsultacije

Naše politike konsultacije, su zasnovane na kulturi saradnje, pri čemu se naši profesionalci ohrabruju da dijele svoja viđenja o kompleksnim računovodstvenim i revizorskim pitanjima kao i kompleksnim pitanjima vezanim za izvještavanje. U 2024. godini, 86% ispitanika u Anketi o kvalitetu izjavilo je da EY kultura saradnje podstiče njihovu potrebu za traženjem savjeta i podrške.

Kako je okruženje u kojem rade kompanije članice EY postalo složenije i globalno povezano, kultura konsultacija u EY je postala još važnija kako bi pomogla kompanijama članicama da blagovremeno dođu do odgovarajućih zaključaka za kompanije kojima vrše reviziju. Zahtjevi za konsultacije kao i povezane politike su osmišljene sa ciljem da revizorski tim donese odgovarajuće zaključke.

Kultura konsultacija u EY-u podržava revizorske timove da pruže besprijekornu uslugu, visokog kvaliteta koje zadovoljavaju potrebe klijenata revizije, njihovih organa upravljanja i svih zainteresovanih strana.

Za kompleksna i osjetljiva pitanja EY podstiče i zahtijeva konsultovanje sa resursima koji nijesu direktno povezani sa revizorskim timom, sa EY stručnjacima koji posjeduju više iskustva i specijalizovano znanje, a pogotovo sa EY timovima koji se bave pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti. U interesu objektivnosti i profesionalnog skepticizma naša politika zahtijeva od članova profesionalne prakse i nezavisnosti i određenih drugih, da se povuku iz procesa konsultacija ako trenutno rade, ili su u određenom vremenskom razdoblju radili, sa klijentom na kojeg se odnosna konsultacija odnosi. U ovoj situaciji, drugi zaposleni bi bili angažovani

Naša politika takođe definiše i zahtjeve za dokumentovanjem svih konsultacija, uključujući i zahtjeve za pismenim potvrdama od osobe ili osoba koje su konsultovane, u cilju pokazivanja njihovog razumijevanja pitanja i njegovog rješavanja.

Pregled kvaliteta pri angažovanju

Politike revizije kvaliteta angažovanja u EY-u, koje su u skladu sa ISQM 2 Revizije kvaliteta angažovanja, obuhvataju revizije koja su podvgnuta kontroli kvaliteta i kvalifikacijama nezavisnih partnera. Revizori kvaliteta angažovanja su iskusni EY profesionalci sa značajnim stručnim znanjem. Oni su nezavisni u odnosu na revizorski tim i daju objektivnu ocjenu značajnih procjena revizorskog tima i zaključaka donijetih u formulisanju revizorskog izvještaja. Pregled kvaliteta na angažovanju, međutim, ne umanjuje odgovornost angažovanog partnera i njegovo angažovanje. Odgovornost nezavisnog partnera koji vrši pregled kvaliteta na angažovanju se ne može ni u kom slučaju delegirati drugim pojedincima.

Pregled kvaliteta na angažovanju obuhvata čitav ciklus angažovanja, uključujući planiranje, procjenu rizika, strategiju revizije i izvršenje. Politike i procedure za izvođenje i dokumentovanje pregleda kvaliteta na angažovanju pružaju specifične smjernice o prirodi; vremenu i obimu procedura koje treba izvršiti; i potrebnoj dokumentaciji koja dokazuje da su procedure izvršene. U svim okolnostima, pregled kvaliteta na angažovanju završava se prije datuma revizorskog izvještaja.

Pregled kvaliteta pri angažovanju sprovode partneri u reviziji pridržavajući se profesionalnih standarda u reviziji svih listiranih kompanija, svih društava od javnog interesa i onih za koje se smatra da im je potrebno dodatno nadgledanje. Lokalni vodeći partner u reviziji (ili AMP) i lokalni direktor profesionalne prakse (PPD) daju odobrenje za dodjeljivanje nezavisnog partnera svakom angažovanju gdje je to neophodno.

Usaglašavanje različitih profesionalnih mišljenja u revizorskom timu

Mi zagovaramo kulturu saradnje koja ohrabruje naše zaposlene da se izjasne u slučaju nastanka neslaganja oko profesionalnog mišljenja ili ako se osjećaju nelagodno u vezi sa pitanjima koja se tiču konkretnog revizorskog angažovanja. Procedure su kreirane na način da omoguće svim članovima revizorskog tima da iskažu svoje neslaganje u vezi sa značajnim računovodstvenim, revizorskim pitanjima odnosno pitanjima koja se odnose na finansijsko izvještavanje

Priroda EY kulture postaje jasna ljudima kada se pridruže EY kompaniji, a mi nastavljamo da promoviramo kulturu koja jača odgovornost i autoritet pojedinca da izrazi svoje stavove i potraži mišljenja drugih.

Neslaganja u profesionalnom mišljenju do kojih može doći tokom revizije se generalno rješavaju na nivou revizorskog tima. Međutim, ukoliko bilo koji pojedinac u diskusiji nije zadovoljan donijetom odlukom, EY politika zahtjeva da oni obavještavaju sljedeći nivo rukovodstva/uprave, dokle god se ne dođe do dogovora ili finalne odluke, uključujući i konsultacije sa profesionalnom praksom, ukoliko je potrebno..

Ukoliko nezavisni partner za pregled kvaliteta na angažovanju da preporuku sa kojim se angažovani partner ne slaže, izvještaj revizora neće biti izdat dok se to pitanje ne razriješi na zadovoljavajući način. To se vrši kroz odgovarajući proces konsultacija i razrješenja profesionalnih neslaganja.

Razlike u profesionalnom mišljenju koje se rješavaju konsultacijama sa profesionalnom praksom su na odgovarajući način dokumentovane.

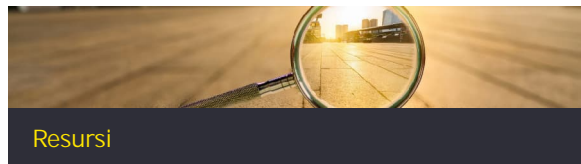

Čuvanje dokumentacije

Globalna politika o čuvanju i pothranjivanju dokumentacije i informacija se zasniva na odredbama našeg Globalnog kodeksa ponašanja i unapređuje ih u pogledu profesionalnog integriteta prilikom dokumentovanja rada i poštovanja intelektualnog kapitala.

Na osnovu ove politike i Globalnog rasporeda čuvanja dokumentacije - Global Retention Schedule (GRS) - su formirani protokoli upravljanja podacima, informacijama i dokumentacijom (RIM) tokom angažovanja, uključujući bezbjedno odbacivanje ili brisanje istih kada im istekne rok čuvanja, osim ako na njih ne primjenjuju posebne okolnosti.

Ova politika, GRS i RIM zahtjevi su u skladu sa primjenljivim standardima profesije i zasnivaju se na regulatornim, zakonskim i poslovnim zahtjevima i obavezama. Oni se primjenjuju na sve angažmane i osoblje i poštuju zakonske zahtjeve Crne Gore koji se odnose na stvaranje i održavanje radnih papira relevantnih za dati posao.

Resursi

EY nastavlja da ulaže u resurse. Resursi koje definiše ISQM1 uključuju intelektualne, tehnološke i ljudske resurse.

Revizorska metodologija

Globalna Revizorska Metodologija (EY GAM) pruža globalni okvir za obavljanje visoko kvalitetnih usluga revizija putem dosljedne primjene procesa, procjena i revizorskih procedura u svim revizorskim

angažovanjima. Osnova EY GAM-a je procjena (i ponovno razmatranje i izmjena, ako je potrebno tokom revizije) rizika, te utvrđivanje vrste, vremena i obima revizorskih procedura na osnovu procjene rizika. U okviru EY GAM-a, poseban naglasak je na profesionalnom skepticizmu tokom sprovođenja revizije. EY GAM je zasnovan na Međunarodnim Standardima Revizije (ISA) i dopunjen je u Crnoj Gori da bude u skladu sa domaćim zakonskim i regulatornim zahtjevima. EY GAM je jedan od primjera intelektualnih resursa koji su dostupni EYG kompanijama članicama sa ciljem pružanja dosljednog izvršavanja revizorskih angažovanja.

Kada su relevantni podaci dostupni i ekstraktovani iz entiteta u EY Helix globalnu analitičku platformu, ugrađeni pristup zasnovan na podacima EY GAM fokusira se na pojednostavljenje zadataka i poboljšanje povezanosti između revizorskih procedura korišćenjem cjelokupnih skupova podataka entiteta. Sposobnost analize disaggregiranih podataka pomoću EY Helix-a poboljšava razumijevanje poslovanja klijenata i fokusira se na identifikaciju rizika svojstvenih određenom klijentu, ključnih transakcija, kao i trendova i anomalija koje mogu ukazivati na pogrešne izjave ili prevare. Revizorske procedure, uključujući procjenu rizika i suštinske procedure, započinju sa pristupom zasnovanim na podacima, analizirajući relevantne finansijske i nefinansijske podatke i dopunjujući to tradicionalnim revizorskim tehnikama kao što su upiti, posmatranja i inspekcija.

Koristeći online alatku, EY Atlas, revizor EY-a koristi verziju GAM-a koja je organizovana po temama i dizajnirana da fokusira našu revizorsku strategiju na rizike finansijskih izvještaja kao i na osmišljavanje i sprovođenje odgovarajuće strategije koja će odgovoriti na te rizike. EY GAM čine dva osnovna dijela: metodološki zahtjevi i pomoćni obrasci i primjeri. Zahtjevi i uputstva odražavaju i standarde revizije i EY politike. Primjeri u EY GAM-u dopunjuju zahtjeve i uputstva sa ilustrativnim primjerima iz vodeće prakse.

EY GAM posebno razlikuje zahtjeve i smjernice koje se primjenjuju na revizije javno trgovinskih entiteta i entiteta od javnog interesa.

EY nastavlja da razvija metodologiju kako bi ispratio promjene i revizije standarda za usluge revizije i drugih profesionalnih standarda, i promjene u okviru procesa finansijskog izvještavanja, te kako bi poboljšao smjernice koje su bitne za zainteresovane strane, poput rizika povezanih sa klimatskim promjenama, sajber rizika i upotrebe novih tehnologija u poslovanju ili procesima finansijskog izvještavanja klijenata (npr. automatizacija, AI, blockchain). EY timovima na revizorskim angažovanjima je pružena metodologija, smjernice i resursi za identifikaciju i odgovor na jedinstvene rizike koji proističu iz makroekonomskih i

geopolitičkih uslova, klimatskih promjena, rizika od sajber napada i tehnološkim prekidima.

Dodatna poboljšanja su napravljena kao odgovor na različita iskustva sa rezultatom implementacije i kao odgovor na rezultate eksternih i internih provjera.

Nedavno je EY GAM ažuriran kako bi se uskladio sa zahtjevima ISA 600 (Revidirano), koji se odnosi na posebna razmatranja u revizijama grupnih finansijskih izvještaja (uključujući rad revizora komponenti), kao i sa izmjenama Etičkog kodeksa Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe, koje se bave pitanjima nezavisnosti u okviru grupne revizije. Dato je nekoliko mogućih opcija za implementaciju novih i revidiranih zahtjeva.

Pored toga, pratimo trenutna i nova dešavanja i objavljujemo blagovremena obavještenja o planiranju i izvršenju revizije koja naglašavaju područja koja su zapažena tokom inspekcija kao i druge ključne teme od interesa za našeg lokalnog regulatora (ili regulatore) revizije i Međunarodni forum nezavisnih regulatora revizije (IFIAR).

Nefinansijsko izvještavanje

Kompanije članice EY pružaju usluge uvjeravanja o širokom spektru nefinansijskih informacija i informacija u vezi sa izvještavanjem. EY Metodologija za uvjeravanje u oblasti održivosti (Sustainability Assurance Methodology - EY SAM) predstavlja globalni okvir za dosljedan pristup svim angažovanjima Uvjeravanja po pitanju ESG i informacija o održivosti. EY SAM omogućava visok kvalitet usluga uvjeravanja na svim angažovanjima bez obzira na nivo uvjeravanja koji se zahtijeva. Ovo se postiže dosljednim korišćenjem misaonih procesa, rasuđivanja i procedura. EY SAM se takođe prilagođava prirodi izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, kao i kriterijumima koje je primijenio klijent prilikom pisanja tog izvještaja.

Ova metodologija ističe potrebu da se primjenjuje određeni nivo profesionalnog skepticizma prilikom izvršavanja procedura, uključujući kriterijume i izvještavanje o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima koji se mijenjaju. EY SAM se bazira na Međunarodnim standardima angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje (International Standards on Assurance Engagements), a u EY Montenegro je dopunjen tako da podliježe lokalnim standardima uvjeravanja i regulatornim i statutornim zahtjevima.

Kao dio pružanja usluga uvjeravanja visokog kvaliteta, u oblasti izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, EY organizuje treninge i programe nadziranja, i oformio je vodiče i procese koje koriste zaposleni u kompanijama članicama da bi

izvršili usluge dosljedno i efektno. Ovo uključuje EY usluge u oblasti klimatskih promjena i održivost – tim profesionalaca posvećen temama održivosti.

Takođe su oformljeni vodiči za revizorske timove za procjenu uticaja klimatskih rizika na finansijsko izvještavanje po Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (International Financial Reporting Standards (IFRS)) ili ostalim okvirima finansijskog izvještavanja. Direktori profesionalne prakse na globalnom nivou, nivou oblasti, regiona i država, zaposleni na pozicijama kontrole kvaliteta u EY-u (EY quality functions) i zaduženi za Međunarodne Standarde Finansijskog Izvještavanja (IFRS), a i ostali profesionalci koji rade sa timovima u svakoj kompaniji članici, posjeduju znanje o ljudima u EY-u, klijentima i procesima, i uvijek su dostupni da pruže podršku timovima angažovanim na uvjeravanju.

EY nastavlja da ulaže u resurse (ljudske, intelektualne i tehnološke) za angažovanja u oblasti revizije vezana za izveštavanje o održivosti, koje se pripremaju u skladu sa IFRS standardima za objavljivanje informacija o održivosti ili Evropskim standardima izveštavanja o održivosti (ESRS).

Pored toga, unaprijeđeni procesi upravljanja kvalitetom u EY-u imaju za cilj da se bave aspektima kao što su proces prihvatanja angažovanja, zahtjevi za obuku i akreditaciju, kao i dodjeljivanje resursa posebno vezanih za usluge uvjeravanja u vezi sa pitanjima nefinansijskog izvještavanja.

EY daje podatke velikom broju državnih i privatnih inicijativa da bi se popravio kvalitet, uporedivost i dosljednost izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, uključujući klimatske rizike. Ove aktivnosti se sprovode na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

Proces sertifikacije u oblasti tehnologije

Uz kontinuirani razvoj tehnologije koja se koristi u reviziji, EY ima strog globalni proces sertifikacije kako bi se osiguralo da je tehnologija koja se koristi u revizorskim angažovanjima odgovarajuća (tj. da rješenje ispunjava svoje ciljeve i da je prikladno za upotrebu u revizorskom okruženju i da zaposleni u EY imaju odgovarajuće kompetencije da koriste to rješenje).

Sertifikacija se bavi nizom aspekata, uključujući to da rješenje ima jasan revizorski cilj, da se sprovode odgovarajući testovi, da su metodologija, mogućnosti i učenje raspoloživi i olakšavaju njenu primjenu i da se sprovode relevantni zakonski i regulatorni zahtjevi (npr. privatnost podataka).

Raznolikost, pravničnost i inkluzivnost

Dugogodišnja posvjećenost EY-a izgradnji timova koji su visokog učinka, raznoliki, pravedni i inkluzivni je posebno važna u reviziji, gdje raznovrsne perspektive pospješuju profesionalnu skeptičnost i kritičko razmišljanje. Raznovrsnije, pravednije i inkluzivnije okruženje doprinosi boljem donošenju odluka, podstiče inovacije i povećava agilnost u organizaciji.

EY-ova putanja ka raznolikosti, pravednosti i inkluzivnosti (DE&I) traje već dugi niz godina. Iako je postignut značajan napredak u okviru globalne strategije, EY ostaje fokusiran na DE&I kroz celu organizaciju. Globalna izvršna vlast (GE) je preuzela obavezu prema zaposlenima u EY-u i tržištu da ubrza DE&I potpisivanjem GE DE&I izjave. Ovo dodatno naglašava da je DE&I ključni poslovni faktor i drži članice EY-a odgovornima za napredak, počevši od tonusa na vrhu.

Žene revizorski profesionalci po rangu*

30%

Partneri ili direktori i izvršni direktori

47%

Senior menadžeri i menadžeri

54%

Seniori i ostali

*Na dan 1. jula 2024. (Globalna EY organizacija).

Inkluzivne organizacije značajno povećavaju moć različitosti. Zaposlenima je potrebno da znaju da rade za organizaciju koja ih ne cijeni samo kao individue, već i vidi njihove razlike kao vrline i cijeni način na koji i one doprinose njihovom poslu. Njegovanje osjećanja pripadnosti je izuzetno značajno pri zapošljavanju najtalentovanijih kandidata i da naši zaposleni ostanu motivisani i angažovani.

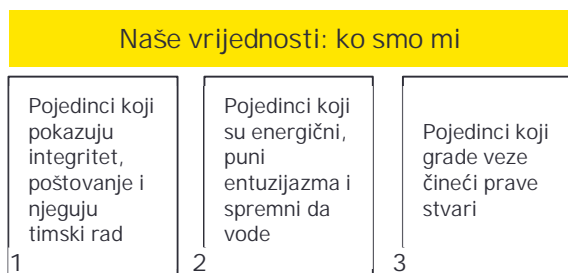
U anketi zaposlenih u martu 2024. godine, 82% ispitanih revizora je izjavilo da EY organizacija pruža radno okruženje u kojem se osjećaju slobodnim da budu ono što jesu.

Rukovodioci širom EY-a smatraju da su raznolikost i inkluzivnost prioriteta i one predstavljaju glavne parametre u radu HR-a. Sa ciljem da se omogući veća odgovornost, Globalni izveštaj o napretku u oblasti DE&I ključni je alat koji se koristi za podsticanje dosljednih akcija i izvještavanja širom EY-a, u skladu sa ambicijom i strategijom EY-a. Nastavljamo da bilježimo kolektivni napredak unutar organizacije, kao i da identifikujemo oblasti na koje možemo usmjeriti napore i zatvoriti razlike kako bismo osigurali da zaposleni u EY-u imaju pristup inkluzivnim i pravednim iskustvima.

Kao globalna organizacija, EY ima priliku da se pozabavi uticajem nejednakosti i nepravde i podstakne napredak unutar EY organizacije i šire. Osnivanje EY Globalnog radne grupe za društvenu jednakost (GSET) pojačalo je posvjećenost kontinuiranom fokusu na socijalnu jednakost, koja se odnosi na uklanjanje prepreka, izgradnju inkluzivnijih

okruženja i omogućavanje pristupa resursima i mogućnostima. Društvena pravičnost znači da nam je cilj da svaka osoba u EY Montenegro ima pristup resursima i mogućnostima koje su im potrebne, s obzirom na različite polazne tačke i različite potrebe. To takođe znači uklanjanje prepreka za mogućnosti i inkluzivna iskustva, što može dovesti do nejednakih ishoda. EY vjeruje da kompanije imaju direktan uticaj na rješavanje ovih nedostataka i stvaranje boljeg radnog okruženja, kroz timove, liderstvo i kulturu u timovima, ravnomjerno raspoređivanje posla, kao i način na koji se donose odluke o procjeni učinka, napredovanju i imenovanju.

EY vrednosti su vodeće principe koji oblikuju našu kulturu, ponašanje i odluke. Naše vrednosti definišu ko smo.

Ponuda vrijednosti zaposlenima

Ponuda vrednosti zaposlenima (EVP) u EY-u je obećanje koje dajemo našim zaposlenima u zamjenu za rad u EY-u Montenegro. Radna snaga EY-a se neprekidno mijenja, a mi se nalazimo na dinamičnom i konkurentnom tržištu talenata, gdje zaposleni u EY-u sada žele različite stvari od svog radnog mjesta. Ono što obećavamo u okviru EVP-a je važnije nego ikada.

Kao dio nove EY strategije, EVP je ažuriran kako bi odražavao da svaki zaposleni može "oblikovati svoju budućnost sa samopouzdanjem." Ovo znači promjenu u pristupu, prelazeći sa omogućavanja izuzetnog EY iskustva na pružanje prilika za razvoj, osnaživanje i podsticanje izvanrednih zaposlenih u EY-u.

EY Montenegro je posvećen ulaganju u naš najbitniji resurs - naše ljude - kako bismo sigurno ispunili naše obećanje njima. Ispunjavanje EVP-a nam zauzvrat pomaže da ostvarimo veći pomak u kvalitetu revizije, formirajući prave vrijednosti za i uvide u lica kojima vršimo reviziju.

Privlačenje i selekcija talenata

U svijetu sa opadajućim brojem talenata u računovodstvu i reviziji, gdje se broj studenata koji diplomiraju sa relevantnom diplomom nastavlja smanjivati, nadmetanje za talentovane ljude koji posjeduju relevantne vještine nikada nije bilo veće.

Pronalaženje sljedeće generacije visokokvalitetnih revizora ostaje jedan od glavnih prioriteta za EY. Ovo je takođe prioritet za nekoliko profesionalnih računovodstvenih tijela, što naglašava da je ovo faktor s kojim se profesija u cjelini mora zajednički suočiti.

EY održava snažnu globalnu mrežu regrutera i nastavlja da ih obrazuje i usavršava u vezi sa ključnim oblastima fokusa za EY poslovanje, trenutnim trendovima i aktuelnim temama u oblasti revizije, kako bi bili opremljeni informacijama za razgovor sa kandidatima. EY takođe istražuje nekoliko platformi za inovacije i inicijativa za privlačenje talenata, sa ciljem umrežavanja sa novim i raznolikim publikama s kojima EY nije imao priliku da se poveže tradicionalnim putem, kao i da uvedemo novi metod povezivanja i privlačenja budućih talenata.

Još jedna inovativna inicijativa na kojoj EY trenutno radi je program virtuelnog radnog iskustva u reviziji, uz podršku dobavljača. Ovaj program je prvenstveno namijenjen studentima koji su u ranoj fazi studija i žele da istraže buduće karijerne puteve. Cilj ovog programa je povezivanje sa studentima i prikazivanje rada EY timova u reviziji širom sveta, na direktan i neformalan način, sa namjerom da se izgradi mreža sa našim budućim talentima od ranih faza njihovog akademskog putovanja. Studenti koji učestvuju u ovoj virtuelnoj simulaciji posla imaju veću vjerovatnoću da će se prijaviti, imati intervju i uspjeti da obezbijede priliku u EY revizorskim timovima.

EY je sada integrisao vještačku inteligenciju (AI) za pronalaženje i identifikaciju talenata, omogućavajući kandidatima da učitaju svoje CV-e i pomognu im da pronađu potencijalne prilike unutar EY-a. AI se koristi za pomoć u selekciji CV-eva, što omogućava regruterima da ubrzaju proces pregleda i intervjua, pružajući sveukupno bolje iskustvo kandidatima i brže popunjavanje radnih mesta sa kvalitetnijim kandidatima.

Kako bi se regrutovali ljudi koji se uklapaju u EY kulturu, važno je uzeti u obzir ne samo tehničku izvrsnost, već i druge osobine - komunikacijske vještine, visoke etičke standarde i sposobnost saradnje u timovima sa visokim učinkom. Od svih novozaposlenih se očekuje da zadovolje visoke standarde integriteta, kao i da posjeduju snažnu poslovnu intuiciju i liderski potencijal.

Zadržavanje zaposlenih i njihova dobrobit

Nakon selekcije talentovanih ljudi, njegovo zadržavanje u kompaniji ključni je faktor koji doprinosi pružanju visokokvalitetnih revizija. Zadržavanje može varirati u zavisnosti od spoljnih pokretača kao što su uslovi na tržištu, međutim, sa 78% u junu 2024. godine, globalna stopa zadržavanja revizora je na višem nivou nego prije pandemije COVID-19.

Zaposleni u EY-u oduvek su željeli da postignu pravi balans između svog profesionalnog i privatnog života, ali mlađe generacije radne snage brže reaguju ako njihov željeni nivo fleksibilnosti ili blagostanja nije ispunjen. Trenutno, 36% revizora u EY-u radi na daljinu dva ili više dana nedjeljno, što postaje stabilna radna norma.

Sve veći prioritet u vezi sa talentima postaje fokus na dobrobit i poboljšanje svakodnevnog iskustva ljudi u EY-u. Sveobuhvatni cilj je usaditi kulturu dobrobiti kroz posvećenost rukovodstva da obezbijedi finansijsku, fizičku, emotivnu i socijalnu podršku koja omogućava ljudima u EY-u da budu najbolji što mogu biti. To se može manifestovati kroz pružanje fleksibilnih radnih aranžmana, programa priznanja, svijesti o mentalnom zdravlju i blagostanju, kao i kroz učenje i razvoj, uz mnogo drugih inicijativa.

U praksi, to takođe uključuje pravedno raspoređivanje radnih zadataka i uklanjanje prepreka koje su prethodno sprečavale EY profesionalce da postave i pridržavaju se zdravih granica. Postoji snažniji fokus na upravljanje iskustvom, raspoređivanje revizora na angažovanja gdje mogu pronaći prilike za proširenje svog znanja kao dio dugoročnog napredovanja u karijeri. Prema Anketi o zaposlenima iz marta 2024. godine (People Pulse Survey), 71% revizora u EY-u se slaže da su radna iskustva potrebna za napredovanje u karijeri pravedno dodijeljena.

Što bolje organizacija može podržati dobrobit ljudi, vjerovatnije je da će im pružiti ubjedljive razloge da nastave svoj karijerni put unutar EY-a.

Akademija za reviziju

Promenljiva okruženja znače da ulaganja u izvanredne talente moraju biti agilna. Revizorski timovi već okupljaju sve raznovrsniji skup vještina, a ovaj trend će se samo ubrzati kako se nove tehnologije usvajaju i kako se uloga profesionalaca u reviziji nastavlja razvijati. Skupovi vještina će morati dodatno da se unaprijede kako bi obuhvatili nove kompetencije, kao što su kodiranje i vizualizacija podataka, kao i nove oblasti, poput analize nefinansijskih informacija (na primjer, brzo mijenjajući ESG standardi).

Profesionalci u reviziji u EY-u takođe treba da razumiju i procjene rizike i razmatranja povezana sa ovim tehnologijama, posebno kako kompanije implementiraju nove sisteme i generišu nove podatke koji utiču na finansijsko izvještavanje, kao što su poslovni modeli koji se bave kriptovalutama.

Ovo se rješava kroz Akademiju za revizore, globalni program učenja za revizore u EY-u. Program razvija osnovne vještine revizora i evoluirao tokom vremena, na primjer, kako bi dopunio te osnovne vještine novim sposobnostima potrebnim za podršku EY Digitalnoj

reviziji. Svake godine, sadržaj i fokus Akademije za revizore se prilagođava kako bi se bavila novim tehnologijama i strateškim prioritetima koji promovišu kvalitet revizije. Pored toga, nalazi inspekcija i revizije kvaliteta se redovno pregledaju kako bi se procijenili i riješili uzroci problema, a zaključci se zatim uključuju u kurikulum Akademije kao dio godišnjeg održavanja. Sve preporučene promjene se dogovaraju sa rukovodstvom za reviziju, a zatim odobrava EY Globalni komitet za učenje u oblasti revizije.

Timovi mogu biti sigurni da dobijaju osnovno učenje svjetske klase koje je ujednačeno na globalnom nivou. Akademija za reviziju podstiče i osnažuje pojedince da primjenjuju profesionalni skepticizam, kritički razmišljaju i pružaju izuzetne usluge klijentima. Ona stvara agilni skup vještina koji omogućava polaznicima da se prilagode promjenama u regulativama, usvajanju novih tehnologija ili korišćenju novih alata i tehnika analize podataka.

Akademija za reviziju je osmišljena da pruži fleksibilnost u implementaciji, kroz kombinaciju sadržaja na zahtjev i učenja zasnovanog na simulacijama ili studijama slučaja, koje se mogu primjeniti kako fizički, tako i virtuelno.

EY Montenegro zahtjeva od profesionalaca u reviziji da svake godine steknu najmanje 20 sati kontinuirane profesionalne edukacije i najmanje 120 sati tokom trogodišnjeg perioda. Od ovih sati, 40% (osam sati svake godine i 48 sati tokom trogodišnjeg perioda) mora obuhvatati tehničke teme vezane za računovodstvo i reviziju.

Ukupno, tokom finansijske godine do 30. juna 2024. godine, profesionalci u reviziji u EY-u širom svijeta su proveli 9,1 milion sati u učenju (u poređenju sa 8,8 miliona sati u prethodnoj godini), što je u proseku 89,7 sati po osobi, što je znatno iznad minimalnih zahtjeva. Dok se neki od ovih dodatnih sati odnose na tehničke teme iz računovodstva i revizije, drugi podržavaju razvoj šireg spektra vještina, kao što su one opisane u sljedećem odeljku. U 2024. godini, 84% ispitanika u Anketi o kvalitetu izjavilo je da su dobili dovoljno obuke i razvoja kako bi mogli da pruže kvalitetne revizije ili druge usluge, što je povećanje od 5% u odnosu na 2023. godinu.

EY bedževi i učenje za Partnere

Pored specifičnog učenja o reviziji, EY pruža širok kurikulum sadržaja. To obuhvata pravne, etičke i teme vezane za usklađenost (kao što su nezavisnost, vrijednosti i bezbjednost informacija), kao i druge vještine kao što su blagostanje, koučing, savjetovanje, timski rad i razvoj poslovanja. Da bi podstakao izgradnju novih vještina, program EY Bedžev omogućava EY profesionalcima da steknu vještine usmjerene ka budućnosti, uključujući automatizaciju poslovnih

procesa, timski rad, inovacije i sajber bezbjednost, kao i druge sposobnosti koje su u velikoj potražnji, kao što su vještačka inteligencija i održivost. EY Bedževi je inicijativa za samostalno učenje koja dopunjuje obman program osnovne obuke za revizore.

Povezana sa EY Bedžom su i EY Tech MBA i master studije iz Poslovne analitike i studije održivosti. Ovo su onlajn kvalifikacije koje dodeljuje Hult International Business School, trostruko akreditovani univerzitet i obje su besplatno dostupne svim zaposlenima u EY.

Do 30 juna 2024. godine, skoro 53,500 EY Bedževa je dodijeljeno trenutno zaposlenima u reviziji, uključujući 15,500 bedževa samo za analitiku i strategiju podataka. Pored toga, više od 31,000 EY Bedževa je dodijeljeno ljudima koji su od tada napustili EY.

Takođe postoje različiti programi učenja koji su razvijeni posebno za partnere iz EY kompanija članica. Oni su dostupni svim partnerima EY kompanija članica širom svijeta i pokrivaju teme uključujući vještačka inteligencija, inspirativno liderstvo, disruptivna tehnologija i održivost. Oni su dopunjeni sadržajnim programima koji obuhvataju sadržaje za odabrane grupe partnera o temama kao što su vođenje klijenta i remetilačka inovacija a postoje i redovni programi učenja o temama specifičnim za reviziju, kao što je prevara.

Personalizovane karijere sa različitim iskustvima

Kako radna snaga postaje raznorodnija u smislu porijekla, vještina, iskustava i obrazovanja, EY članice uvode fleksibilnije karijerne puteve za sve EY profesionalce.

Pružanje agilnog i fleksibilnog karijernog puta koji uključuje ubrzanje za najbolje performere je od suštinskog značaja za privlačenje novih, raznovrsnih talenata, kao i za pomoć u razvoju i zadržavanju postojeće radne snage

Promocije imaju za cilj da se fokusiraju na vještine EY zaposlenih, a ne na broj godina provedenih na poziciji. Na primjer, odluke o promociji se udaljavaju od tradicionalnog godišnjeg ciklusa, jer EY uvodi više "agilnih promocija", gdje se napredovanje u karijeri dešava kada je pojedinac spreman i kada postoji poslovna potreba, umjesto u unaprijed određenim vremenskim periodima tokom godine.

Prepoznajući, međutim, da pojedinci često imaju različita očekivanja u vezi sa karijerom, zaposlenima su obezbijeđeni potrebni alati i procesi da upravljaju svojim napredovanjem na svoj način. Kao dokaz, u 2024. godini, 90% učesnika u Anketi o kvalitetu izjavilo je da je relevantno učenje podržano kao dio njihovog razvoja karijere kako bi im omogućilo da pružaju

kvalitetne revizije i druge usluge osiguranja, što je povećanje od 2% u odnosu na 2023. godinu.

Program mobilnosti

Jedno od najmoćnijih iskustava koje EY članice mogu ponuditi svojim zaposlenima je rad u multikulturalnom i multinacionalnom okruženju. Znamo da se ljudi pridružuju EY-u da bi stekli izuzetno i raznovrsno iskustvo, pri čemu je 89% novozaposlenih u reviziji motivisano pridruživanjem organizaciji koja je izuzetno dobro intergisana na globalnom nivou.

EY kompanije članice nude razne ponude i programe mobilnosti na zahtjev zaposlenih. Globalna mobilna platforma, Mobility4U, pruža profesionalcima objedinjenu ponudu za pronalaženje poslova u EY kompanijama članicama širom svijeta koje pružaju razvojno iskustvo i olakšavaju dijeljenje specifičnih znanja i vještina. Paralelno, postoji fokus na strateške programe mobilnosti za partnere članica i buduće lidere, koji podržavaju ključne poslovne prioritete.

Pored geografske mobilnosti, EY članice sve više mogu ponuditi virtuelna iskustva mobilnosti. Ova iskustva pružaju prednosti rada preko granica sa novim timovima i omogućavaju EY zaposlenima da prošire svoj globalni način razmišljanja i mreže kontakata.

Nedavna analiza povrata ulaganja u mobilnost pokazala je da je međunarodno iskustvo povećalo zadržavanje zaposlenih (+15%) i pozitivno uticalo na karijerne mogućnosti. 95% učesnika u ovoj inicijativi izvijestilo je o pozitivnom uticaju na karijeru godinu dana nakon razmjene, 93% zaposlenih je reklo da je njihovo iskustvo međunarodne razmjene bilo izuzetno, a 97% bi preporučilo EY inicijativu mobilnosti.

Proces evaluacije rada zaposlenih

EY okvir upravljanja performansama, LEAD, podržava karijere EY zaposlenih, inspiriše njihov rast i prepoznaje vrijednost koju donose EY Montenegro. Kroz definisane globalne i lokalne ključne indikatore performansi (KPI), kontinuirane povratne informacije, uvide savjetnika i razgovore, LEAD pomaže u usklađivanju pojedinaca sa EY strategijom i omogućava fokus na budućnost. Pojedinačna kontrolna tabla pruža pregled njihovih povratnih informacija i komentara o performansama angažovanja do sada, uključujući povratne informacije vezane za kvalitet, upravljanje rizicima i tehničku izvrsnost. Na kraju godine, pojedinci dobijaju ishod, nazvan kategorija, na osnovu dobijenih povratnih informacija, napretka prema KPI-ima i doprinosa EY-u putem uvida savjetnika i lidera. Kategorija služi kao jedan od ulaza u programe naknada i nagrađivanja.

U središtu okvira su razgovori između zaposlenog i njegovog savjetnika, koji pokrivaju teme kao što su različiti karijerni putevi, stvaranje inkluzivnog i pravičnog okruženja i potraga za novim znanjem i iskustvima. Ovi razgovori pomažu da se identifikuju mogućnosti za dalji razvoj i da se izgrade vještine usmjerene na budućnost.

Okvir za proces evaluacije proteže se na partnere, principale, izvršne direktore i direktore (PPEDDs) i primjenjuje se u svim kompanijama članicama EY širom svijeta. On jača globalnu poslovnu agendu nastavljajući da povezuje učinak sa širim ciljevima i vrijednostima. Proces uključuje postavljanje ciljeva, stalne povratne informacije, planiranje ličnog razvoja i godišnju evauaciju učinka i sve je povezano sa priznanjem i nagradom partnera. Dokumentovanje ciljeva i učinka partnera je kamen temeljac procesa evaluacije. Ciljevi partnera firme članice moraju odražavati različite globalne i lokalne prioritete kroz šest metrika, od kojih je najvažniji kvalitet

Angažovanje

Angažovanje zaposlenih vitalni je znak uspjeha u izgradnji prave kulture. Profesionalci u reviziji žele da osjete da je njihovom poslodavcu stalo do njihovog napretka i zadovoljstva poslom. Razumijevanje ambicija, zabrinutosti i pritiska sa kojima se suočavaju ljudi u EY-ju omogućava da se stvori bolje okruženje u kojem mogu da napreduju.

Stepen angažovanja se redovno prati kroz različite kanale, a anketa zaposlenih u martu 2024. godine pokazala je da je 75% profesionalaca u reviziji imalo pozitivan stav u pogledu angažovanja.

Slušanje stavova i briga zaposlenih u EY ključni je element u povećanju angažovanja. Strategija slušanja EY profesionalaca daje našim ljudima glas na svakom koraku njihovog EY iskustva, tako da znamo šta im je potrebno i šta EY Montenegro može da uradi kako bi pomogao u stvaranju izuzetnih iskustava. Razumijevanje razvojnih perspektiva i iskustava zaposlenih od suštinskog je značaja za pružanje ponude vrijednosti našeg poslodavca – Izuzetno EY iskustvo

Istraživanje za praćenje EY iskustva zaposlenih sprovodi se tri puta godišnje kako bi se prikupile povratne informacije o ključnim elementima koji podstiču angažovanje i zadržavanje zaposlenih. Svaka anketa se fokusira na različite strateške pokretače (karijere, učenje i vještine, itd.) i uključuje druge relevantne teme.

Anketa o timskom EY iskustvu još jedan je ključni element naše strategije slušanja zaposlenih, čiji je cilj poboljšanje i objedinjavanje svakodnevnog iskustva za

naše timove na angažovanjima. Članovi tima koji ispunjavaju uslove daju povratne informacije o svom iskustvu na angažovanju na niz pitanja, ocijenjenih na skali od pet poena. Ove povratne informacije pružaju korisne uvide i puteve za opipljive promjene na nivou tima na angažovanju.

Odjeljenje revizije u EY-u sprovodi inicijativu pod imenom „Global Voices“ koja okuplja 200 visoko ocijenjenih juniora iz svih zemalja i servisnih linija.

Njena svrha je da osnaži i angažuje radnu snagu EYG kompanija članica tražeći njihova mišljenja o širokom spektru tema od strateškog značaja, kako bi proširili vidike lidera. Timovi rukovodioca su sve više angažovani i motivisani da razumiju njihove stavove po pitanju poslovnih izazova od ključne važnosti, kao što su zadržavanje talenata, tehnologija i inovacije i ESG i društveni uticaj.

Znanje i interna komunikacija

Pored profesionalnog razvoja i procesa evaluacije rada zaposlenih, razumijemo značaj obezbjeđenja pristupa najnovijim informacijama našim zaposlenima u reviziji kako bismo im pomogli pri obavljanju profesionalnih dužnosti. U te svrhe, EY je izvršio i značajna ulaganja u znanje i komunikacijske mreže kako bi se omogućilo brzo širenje informacija, putem interneta te pomoglo ljudima da međusobno sarađuju i podijele iskustva najboljih primjera iz prakse. Neki od primjera su:

- EY Atlas, koji uključuje međunarodne računovodstvene i revizorske standarde i prateća uputstva
- Publikacije u vezi sa najnovijim izmjenama u računovodstvenoj regulativi kao što su ilustrativni primjeri finansijskih izvještaja, najnovije izmjene i unapređenja standarda revizije i računovodstva
- *Global Accounting and Auditing News* je nedjeljnik koji pokriva globalne politike i procedure koje su vezane za reviziju i nezavisno izvještavanje, unapređenja pravilnika koja postavljaju oni koji uspostavljaju i standarde regulacije kao i interne komentare na temu istih
- Upozorenja iz prakse i webcast-ovi koji pokrivaju širok spektar globalnih tema, kao i tema koje su specifične za svaku zemlju, usmjerene su ka stalnom unapređenju pružanja usluga uvjeravanja u EYG kompanijama članicama

Formiranje revizorskih timova

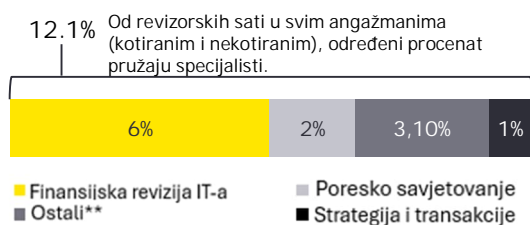
Raspoređivanje zaposlenih u revizorske timove se takođe vrši na osnovu uputstava našeg EY Montenegro rukovodstva. Faktori koji se uzimaju u obzir prilikom formiranja revizorskih timova uključuju: veličina i kompleksnost angažovanja, ocjene rizika angažovanja, specijalizovana znanja i vještine iz

relevantne industrije, vrijeme obavljanja revizije, kontinuirana edukacija kao i prilika da se stekne iskustvo tokom rada na terenu. Kod kompleksnijih angažovanja razmatra se potreba i za dodatnim ili posebnim znanjima kako bi se poboljšao ili dopunio revizorski tim.

U mnogim slučajevima, stručnjaci sa ekspertizom iz određenih oblasti računovodstva i revizije, kao na primjer poreza ili informacione tehnologije, su dodijeljeni revizorskim timovima kako bi pomogli u obavljanju revizorskih procedura i u pribavljanju odgovarajuće revizorske dokumentacije.

Dodatno, interni stručnjaci koji posjeduju znanje izvan oblasti računovodstva ili revizije, kao što su forenzika, procjena vrijednosti imovine, aktuarska analiza i ESG izvještavanje, mogu pružiti pomoć iz svoje oblasti revizorskom timu kako bi se prikupilo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza.

Sati koje pružaju profesionalci u reviziji *

* Od 1. jula 2024. (Globalna EY organizacija)

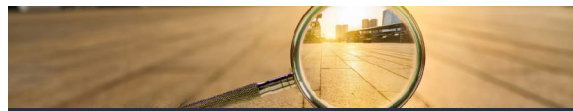
** U okviru kategorije "Ostali" uključeni su specijalisti za procjenu, aktuari i forenzički specijalisti..

Kada su ispunjeni određeni uslovi, politika EY-a u Crnoj Gori zahtijeva odobrenje angažovanja pojedinaca na određenim revizorskim pozicijama od strane našeg rukovodstva i našeg Direktora Profesionalne Prakse (PPD). Ova praksa se sprovodi kako bi se osiguralo da profesionalci koji su na čelu revizorskih angažovanja posjeduju odgovarajuće sposobnosti (npr. znanje, vještine i mogućnosti) i licence da ispune svoje odgovornosti prema angažovanju i da poštuju pravila rotacije revizora.

Globalni uslužni centri

Globalni uslužni centri (Global Delivery Services - GDS) predstavljaju integrisanu mrežu centara za pružanje usluga EY koji pružaju pomoćne usluge EY kompanijama članicama. U ovom dobu ogromnih promjena, GDS nastavlja sa razvojem fleksibilnih poslovnih modela i inovativnih načina podrške kompanijama članicama i njihovim potrebama koje se stalno mijenjaju. Širom sektora, GDS timovi svoje iscrpno tehničko znanje usmjeravaju na inovacije, automatizaciju i unapređenje procesa kako bi kreirali stotine skalabilnih usluga prilagođenih EY-u, koje uvećavaju vrijednost organizaciji. Kao dio transformacije revizije, EY revizorske usluge će uvećati upotrebu specijalizovanih timova radi postizanja kvalitetnijih rezultata, a ovo uključuje upošljavanje GDS-a.

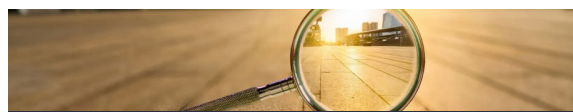

Informacije i komunikacija

Komponenta informacija i komunikacije fokusira se na prikupljanje, generisanje ili korišćenje informacija i komuniciranje relevantnih i pouzdanih informacija, kako bi se omogućio dizajn, implementacija i funkcionisanje Sistema upravljanja kvalitetom. Ciljevi kvaliteta u okviru ove komponente se odnose na efektivnu dvosmjernu komunikaciju između:

- EY zaposlenih
- Kompanijama članicama EY mreže
- Spoljnih strana
- Izvršilaca usluga

Efektivna dvosmjerna komunikacija je ključna za rad Sistema upravljanja kvalitetom i izvođenje revizijskih angažmana. Globalna SUK politika daje zahtjeve EYG kompanijama članicama da interno i eksterno komuniciraju o njihovom Sistemu upravljanja kvalitetom. EY kultura podstiče i očekuje od EY zaposlenih da komuniciraju relevantne i pouzdane informacije članicama EY-a kako bi omogućili funkcionisanje Sistema upravljanja kvalitetom.

Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom

Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom je osnov procesa praćenja Sistema upravljanja kvalitetom, uključujući kvalitet revizije. EY Montenegro je uspostavio proces praćenja i saniranja SUK-a s ciljem da:

- prikupi relevantne, pouzdane i blagovremene informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY-a Montenegro
- stvori osnovu za identifikaciju nedostataka
- preduzme odgovarajuće mjere kao odgovor na sve identifikovane nedostatke

Informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju našeg Sistema upravljanja kvalitetom dobijene iz procesa praćenja i saniranja se ocjenjuju kako bi se donio zaključak o efektivnosti u postizanju ciljeva Sistema upravljanja kvalitetom EY-a Montenegro.

Aktivnosti praćenja Sistema upravljanja kvalitetom uključuju:

- testove ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom

- interne i eksterne provjere angažovanja
- druge aktivnosti praćenja, na primjer (i ne obuhvatajući sve aktivnosti):
 - testove EY Montenegro i poštovanje etičkih zahtjeva vezanih za nezavisnost njegovih zaposlenih
 - kritike kvaliteta koje su iznijeli eksterni regulatori relevantni za Sistem upravljanja kvalitetom
 - probleme prijavljena putem telefonske linije za etička pitanja

Proces praćenja i saniranja se sprovodi na godišnjem nivou na osnovu globalne SUK politike praćenja i saniranja, što predstavlja primjer globalnog intelektualnog resursa kojim se obezbjeđuje dosljednost u sprovođenju EY Montenegro Sistema upravljanja kvalitetom. Proces praćenja i saniranja koordiniraju i nadziru predstavnici globalne PPD grupe, pod nadzorom Globalnog rukovodstva za reviziju.

Testiranje ključnih kontrola MSUK 1

Ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su osmišljene i implementirane kako bi se ublažili rizici kvaliteta. Cilj testiranja ključnih kontrola unutar Sistema upravljanja kvalitetom EY Montenegro uključuje odluku da li su ključne kontrole Sistema za upravljanje kvalitetom:

- osmišljene, implementirane i sprovedene u skladu sa razumijevanjem i dokumentacijom vlasnika kontrole.
- blagovremeno sprovedene od strane vlasnika kontrola ili operatora kontrola navedenog prilikom osmišljavanja ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom.
- rezultirale pravovremenim razrješenjem svih pitanja (nakupljenih informacija) koja su identifikovana
- bazirane na pouzdanim informacijama (tj., da li su informacije koje su korišćene u sprovođenju ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom potpune i tačne, ukoliko je takav zahtjev primjenljiv)

Pojedinci koje testiraju ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su kompetentne, objektivne i nezavisne od vlasnika kontrola i operatera kontrola. Osobe koje testiraju ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom rade pod smjernicama PPD-a za klaster i zemlju. Testiranje SUK-a kontrola organizovano je centralno na regionalnom nivou (CESA); tim za testiranje se sastojao od pet timova iz Slovačke, Češke, Poljske, Turske i Kazahstana. Oni su temeljno obučeni kroz sveobuhvatan dvodnevni uvodni program o ISQM1 i metodologiji testiranja. Struktura svakog Tima za testiranje je dizajnirana da uključuje Koordinatora tima, zajedno sa posvješćenim Testerima i Recenzentima sa različitim nacionalnim kvalifikacijama. Primarne odgovornosti testiranja su uglavnom izvršavali asistenti za reviziju, a naknadna

validacija njihovog rada pažljivo je obavljena od strane Recenzenata, koji su bili različitih rangova, od Seniora do Menadžera, Senior Menadžera i Direktora. Za složenije slučajeve, konsultacije su se održavale sa CESA SUK timom. Da bi se obezbijedila odgovarajuća nezavisnost, kontrole iz određene zemlje su evaluirali recenzenti iz druge zemlje.

Pored kontrola koje postoje na nivou članice EY, mogu postojati i kontrole unutar Sistema upravljanja kvalitetom EY Crna Gora koje su dizajnirane, implementirane i funkcionisane na regionalnom, lokalnom ili globalnom nivou.

Na primjer, Globalne funkcije i servisne linije pružaju politike (npr. EY Global Audit Methodology) i tehnologije (npr. EY Canvas, PACE) članicama EY-a. Globalne funkcije i servisne linije imaju kontrole nad razvojem i održavanjem ovih resursa. Ove kontrole čine deo Sistema upravljanja kvalitetom članice EY, a EY Crna Gora ostaje odgovorna za određivanje načina na koji se te kontrole koriste u svom Sistem upravljanja kvalitetom, uključujući sve potrebne akcije za implementaciju ili dopunu takvih kontrola.

Testiranje ovih kontrola se sprovodi na regionalnom, lokalnom ili globalnom nivou, u zavisnosti od relevantnosti.

Pristup testiranju kontrola na, regionalnom, lokalnom i globalnom nivou prati iste zahtjeve i smjernice utvrđene u Globalnoj politici praćenja i remedijacije Sistema upravljanja kvalitetom. Prije početka testiranja, članicama EY-a se pružaju informacije koje uključuju pregled kontrola koje će biti testirane, pristup testiranju i informacije o tome ko će sprovoditi testiranje, uključujući kako omogućiti članici EY-a da procjeni svoju kompetenciju i objektivnost. Na primjer, testiranje koje se sprovodi nad Globalnim kontrolama obavljaju pojedinci nezavisni od vlasnika i operatera kontrola pod nadzorom Lidera za praćenje i analizu Globalnog Sistema upravljanja kvalitetom.

Informacije o rezultatima testiranja takođe se dijele sa članicama EY-a putem memoranduma o rezultatima aktivnosti praćenja i kroz druge informacije o dizajnu, implementaciji i funkcionisanju Globalnih ključnih kontrola. EY Crna Gora prikuplja i ocjenjuje rezultate testiranja koje pruža regionalni, lokalni ili globalni nivo, u zavisnosti od relevantnosti, uključujući procjenu da li postoje nalazi koji su relevantni za Sistem upravljanja kvalitetom.

Program kontrole kvaliteta revizije

EY Montenegro sprovodi globalni program kontrole kvaliteta revizije, izvještava o rezultatima i razvija akcione planove kao odgovor. Globalni AQR program uključuje inspekciju završenih revizorskih angažmana. To je aktivnost praćenja koja se pridržava zahtjeva i smjernica u MSUK 1 i dopunjuje se, gdje je to

potrebno, kako bi se uskladila sa profesionalnim standardima i regulatornim zahtjevima EY Crne Gore. Takođe pomaže kontinuiranim naporima EY Crne Gore da identifikuje oblasti u kojima možemo poboljšati naše performanse ili unaprijediti naše politike i procedure.

Revizije kvaliteta revizije uključuju provjeru najmanje jednog kompletiranog angažovanja jednog angažovanog partnera za reviziju, uključujući druge koji funkcionišu kao PIC na cikličkoj osnovi između 3 i 5 godina, uključujući elemente nepredvidivosti. Angažovanja koja su predmet programa kontrole kvaliteta na godišnjem nivou biraju se na osnovu pristupa zasnovanog na riziku, pokrivajući presjek revizorske prakse EY Crne Gore. Globalni AQR program uključuje detaljne revizije dosijea fokusirane na rizik, pokrivajući uzorak kotiranih i nekotiranih revizorskih angažmana, kao i entiteta od javnog interesa i entiteta koji nijesu od javnog interesa, kako bi se izmjerila usklađenost sa internim politikama i procedurama; zahtjevima EY GAM-a; i relevantnim lokalnim profesionalnim standardima i regulatornim zahtjevima. Program takođe uključuje i pregled metodom uzorka nerevizorskih angažovanja koja su sproveli revizorski timovi. Time se mjeri usklađenost sa relevantnim profesionalnim standardima i internim politikama i procedurama koje je potrebno primjenjivati u izvršavanju nerevizorskih usluga.

Globalni AQR program takođe nas obavještava o našoj usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, profesionalnim standardima, kao i politikama i procedurama.

Tokom 2024. AQR program je sproveden u Crnoj Gori i uključivao je pregled jednog revizorskog angažovanja, i nije rezultirao značajnim nalazima.

Kontrolori kvaliteta revizije i tim lideri se biraju na osnovu svojih vještina i profesionalne kompetencije u oblasti računovodstva i revizije, kao i na osnovu njihove ekspertize za određenu industriju. Revizori su podržani od strane drugih specijalista, kao što su FAIT (revizija IT-a), TARAS (porezi), forenzički stručnjaci ili digitalni i drugi tehnički stručnjaci (npr. sektorski ili predmetni stručnjaci), kako bi tim za reviziju imao dovoljno relevantnog znanja i iskustva za sprovođenje efikasnog AQR-a. Tim lideri i kontrolori su nezavisni od angažovanja i timova koje pregledavaju i obično su im dodijeljene provjere van njihove matične lokacije.

Globalni AQR program dopunjava program koji pokriva provjere angažovanja ostalih usluga uvjeravanja i povezanih usluga, bez obzira koja servisna liniju obavlja to angažovanje. Ovaj program se naziva Programom kontrole kvaliteta ostalih usluga uvjeravanja (OAQR).

Rezultati AQR i OAQR procesa se sumiraju na globalnom nivou (kao i na nivou oblasti i regiona) zajedno sa svim ključnim oblastima u kojima rezultati

ukazuju na potrebu za kontinuiranim poboljšanjima kvaliteta. Mjere za rješavanje pitanja kvaliteta revizije koji su primjećeni od strane AQR programa, regulatornih kontrola i pregleda od strane kolega adresirane su od strane našeg rukovodstva u odjeljenju revizije i našeg Direktora Profesionalne Prakse (PPD). AQR program daje značajne povratne informacije o našem Sistemu upravljanja kvalitetom i pruža nam mogućnost kontinuiranog rasta kvaliteta.

Eksterne kontrole kvaliteta revizije

U skladu sa članom 48 Zakona o reviziji („Službeni list Crne Gore“ broj 001/17), članom 31 Zakona o inspeksijskom nadzoru („Službeni list Republike Crne Gore“ broj 39/3; „Službeni list Crne Gore“ broj 79/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16), EY Montenegro kao i naši serifikovani revizori bili su predmet nadzora od strane ovlašćenih lica Ministarstva finansija Crne Gore (Direktorat za centralnu harmonizaciju).

Nadzor nad radom društva, odnosno ovlašćenih revizora je izvršen u periodu od septembra 2024. godine do oktobra 2024. godine, a zapisnik o izvršenom nadzoru je izdat dana 08. oktobra 2024. godine.

Uvažavamo i imamo korist od procesa kontrole sprovedene od strane Ministarstva finansija. Temeljno ispitujemo sva pitanja koja se javljaju u procesu provjere sa ciljem da identifikujemo oblasti u kojima možemo unaprijediti kvalitet revizorskih usluga. Angažovanja sa značajnim nalazima podliježu globalnoj analizi utvrđivanja uzroka (vidjeti sljedeći odjeljak). Zajedno sa našim AQR procesom, eksterna kontrola pruža nam dragocjen uvid u kvalitet EY revizija. Uvid nam omogućava da efikasno izvršimo revizije visokog kvaliteta. Informacije o Ministarstvu finansija mogu se pronaći na sljedećem sajtu: [Ministarstvo finansija \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)

Analiza uzroka na nivou angažovanja i akcijski planova

Analiza uzroka na nivou angažovanja je centralni dio EY okvira za unaprjeđenje kvaliteta, i ona pruža iscrpnu procjenu uzroka koji čine osnov pozitivnog ili negativnog ishoda provjere angažovanja.

Nalazi svakog uzroka se detaljno analiziraju. Analiziranje ovog istraživanja omogućava bolje razumijevanje pokretača pozitivnih i negativnih rezultata. Omogućava nam da se fokusiramo na ključna ponašanja koja generišu pozitivne rezultate visokog kvaliteta i ovaj proces predstavlja osnov i temelj za stalno unapređivanje.

U skladu sa sprovođenjem analize uzroka na nivou angažovanja, članice EY su odgovorne za procjenu da li su navedeni problemi indikativni za sveobuhvatne

probleme u njihovom Sistemu upravljanja kvalitetom i za razvijanje odgovarajućih akcionih planova za otklanjanje tih problema.

Identifikacija i procjena nedostataka Sistema upravljanja kvalitetom i utvrđivanje uzroka

Nalazi su informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom koji ukazuju na to da li postoji jedan ili više nedostataka. Nalazi se sakupljaju izvođenjem nadzornih aktivnosti. EY Montenegro procjenjuje svaki nalaz, ili skup nalaza uzimajući u obzir da nalazi imaju donekle značaj u utvrđivanju toga da li nedostatak postoji. Potencijalne nalaze koji su identifikovani i njihovu procjenu pregleda Nadzorni odbor SUK-a.

Ako se identifikuju bilo kakvi nedostaci, vrši se analiza uzroka kako bi se utvrdio ključni uzrok, ocijenila ozbiljnost i rasprostranjenost nedostatka, a zatim osmislile odgovarajuće akcije.

Predstavnici profesionalne prakse i Globalne profesionalne prakse na nivou oblasti i rukovodstvo revizije sastaju se redovno kako bi pregledali rezultate nadzornih aktivnosti i procjene nalaza i nedostataka kako bi se osigurala dosljedna primjena okvira za identifikaciju i procjenu nalaza, evaluaciju nedostataka i izvođenje analize uzroka kako je opisano u Globalnoj SUK politici o procesu praćenja i saniranja.

Planovi za unaprjeđenje kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom

Za sve potvrđene nedostatke, EY Montenegro razvija planove za unaprjeđenje kvaliteta, koji uključuju:

- uklanjanje učinka identifikovanog nedostatka
- blagovremeno saniranje identifikovanih nedostataka
- procjenu efektivnosti mjera saniranja nedostataka

Planovi za unaprjeđenje kvaliteta razvija Operativni odbor SUK-a, a pregleda ih Nadzorni odbor SUK-a kako bi se osiguralo da su planirane mjere prikladne.

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Naša strategija

All in je globalna strategija i ambicija EY-a da oblikuje budućnost s povjerenjem i pokrene ciljani rast, zajedno. Organizacije širom svijeta i EY-ovi klijenti suočavaju se s složenijim i međusobno povezanim pitanjima nego ikada prije, a kroz All in, EY pomaže svojim zainteresovanim stranama da anticipiraju i upravljaju ovim izazovima i prilikama – kako bi mogli oblikovati svijet, a ne da budu oblikovani od njega. Globalna strategija će stvoriti novu vrijednost za zainteresovane strane EY-a i učvrstiti poziciju EY organizacije kao lidera u profesionalnim uslugama. U međuvremenu, svrha EY-a da izgradi bolji radni svijet nastavlja inspirirati ljude iz EY-a da koriste svoje znanje, vještine i iskustva kako bi podržali zajednice u kojima žive i rade.

EY odjeljenje za reviziju i uvjeravanje započelo je višegodišnje i drastične promjene u pogledu revizorskih timova, procesa i tehnologije. Kroz ovu transformaciju EY nastavlja da koristi inherentne snage najveće prednosti svojih kompanija članica u pružanju kvaliteta i izgradnji povjerenja – EY ljudi. Unapređivanjem svojih vještina i iskustava, dok takođe transformišu način na koji EY timovi rade (vođeni intuitivnom metodologijom i prilagođenom podrškom, fokusirajući se na podatke i tehnologiju tokom pružanja usluga uvjeravanja) oni bolje ispunjavaju EY svrhu da služe javnom interesu.

EY ulaže više od 1 milijarde američkih dolara u razvoj platforme sljedeće generacije tehnologije kao dio svoje kontinuirane posvećenosti pružanju visokokvalitetnih revizija. Ova investicija se oslanja na snagu postojećeg vodećeg tehnološkog paketa odeljenja ra reviziju, dok istovremeno koristi mogućnosti pristupa podacima nove generacije, napredne analitike, vještačke inteligencije u velikim razmjerama i unaprijeđenog korisničkog iskustva. Kroz pristup zasnovan na podacima, omogućen transformacijom i integracijom digitalnih tehnoloških sposobnosti, EY timovi će nastaviti da pružaju visokokvalitetne revizije uz nezavisnost, integritet, objektivnost i profesionalni skepticizam.

Vještačka inteligencija u velikim razmjerama i druge inteligentne sposobnosti pomoći će u unapređenju kvaliteta standardizacijom procesa i korišćenjem podataka za pružanje smjernica o rizicima i relevantnih preporuka EY timovima. Članice EY-a ostaju usmjerene ka budućnosti dok se transformišu, uključujući sve sofisticiraniju analitiku podataka i efikasno pružanje većih uvida u podršku visokokvalitetnim revizijama koje cijene entiteti koje revizuju članice EY-a i kapitalna tržišta. Primjenom

naprednih tehnologija, timovi EY usluga revizije će značajno doprinjeti ukupnoj svrsi EY-a da izgradi bolji radni svijet.

Globalna mreža kvaliteta revizije

Globalna mreža kvaliteta revizije i Globalna grupa za profesionalnu praksu (GPPG) rade u tandemu kako bi podržale pružanje kvalitetnih revizija. Podršku ovim dvijema funkcijama dodatni fokus na kvalitetu dolazi od:

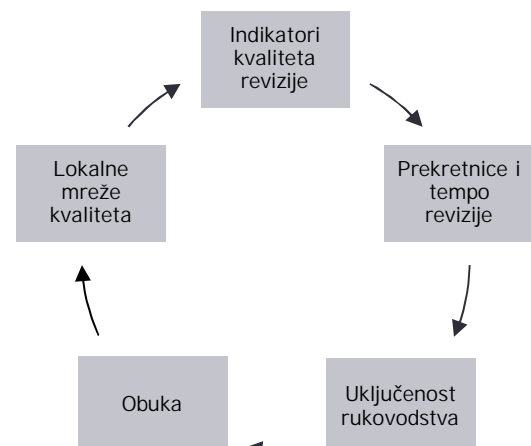
- Globalna mreža sistema upravljanja kvalitetom
- Lideri kvaliteta unutar usluga koje nijesu revizija

EY Globalna mreža za kvalitet revizije je grupa senior lidera širom svijeta koji podržavaju timove za angažman članica EY-a i lidere prakse u sprovođenju visokokvalitetnih revizija.

Globalna mreža kvaliteta osiguranja (Mreža) je ključna u služenju kao:

- Iskusni agenti promjena koji efikasno komuniciraju nadolazeće promjene i razloge iza tih promjena, te pozitivno utiču na ponašanja.
- Posvećeni lideri metodologije koji mogu voditi timove za angažman u sprovođenju revizijskih strategija i odgovarati na tehnička pitanja.
- Lideri upravljanja rizikom koji mogu nadgledati revizijske portfolije i ostati budni na znakove rizika u izvršenju ili rizika klijenata, te pozitivno intervenirati kada je to potrebno.
- Operativne vođe koji mogu sprovoditi politike i podržavati sistem upravljanja kvalitetom kroz aktivnosti kao što su praćenje usklađenosti sa vremenskim rokovima, praćenje nivoa uključenosti rukovodstva i procjena radnih opterećenja partnera, te eliminisanje opcionalnosti kako bi se postigla globalna dosljednost.

Globalna mreža za kvalitet revizije usmjerava fokus na kvalitet revizije kroz:

Praćenje indikatora kvaliteta revizije (AQI)

Pored razumijevanja godišnjih rezultata ukupnog Sistema upravljanja kvalitetom, lideri revizije prate sprovođenje EY strategije i prioriteta kvaliteta kroz kombinaciju metrika ili AQI-a. Iako se nijedna pojedinačna mjerna jedinica ili skup metrika ne može smatrati isključivim pokazateljem kvaliteta revizije, skup metrika može se koristiti za davanje indicacije o kvalitetu revizije.

Podržani snažnom globalnom integracijom alata, praksi i politika, podaci specifični za zemlju se akumuliraju mjesečno o različitim temama. AQI-ji uključuju i vodeće i zaostale indikatore povezane s kvalitetom i obuhvataju metrike vezane za rezultate inspekcija, tempo/izvršenje revizija i zahtjeve za resursima/planiranje radne snage. Svaki AQI se mjeri u odnosu na utvrđene geografski specifične i globalne ciljeve, pri čemu odstupanja zahtijevaju evaluaciju i plan za otklanjanje. AQI-ji su takođe usklađeni s EY okvirom odgovornosti kako bi ojačali prioritete za mrežu liderstva u zemlji i podložni su godišnjem pregledu kako bi se osiguralo da ostanu relevantni i responzivni na inicijative kvaliteta.

Primjeri EY AQI-ja uključuju:

- Rezultati unutrašnjih i spoljašnjih inspekcija
- Usklađenost sa vremenskim rokovima angažovanja i uključenost rukovodstva
- Stvarni naspram planiranog broja zaposlenih
- Potpunost dugoročnog planiranja radne snage i rasporeda revizija

Globalna AQI kontrolna tabla pomaže da se informiše liderstvo na svim nivoima EY organizacije o tome da li akcije imaju željeni efekat, i pruža rano upozorenje kada je intervencija potrebna, pomažući u unapređenju kvaliteta revizije.

Praćenje usklađenosti sa vremenskim rokovima

Efikasno upravljanje projektima pomaže revizijskim timovima da ostanu fokusirani na rizike koji su najvažniji tokom revizijskog ciklusa, bolje balansirajući radno opterećenje dodeljivanjem odgovarajuće količine vremena za završavanje pravih zadataka i uključujući rukovodstvo na pravilan način.

Prekretnice postavljaju rokove za završetak važnih faza revizije, a kada se koriste efikasno, prekretnice pomažu da se izbegne kompresija vremena tokom najprometnijeg perioda. Dobro tempirana i dobro organizovana revizija može rezultirati manje stresnim radnim okruženjem. Timovi koji rade zajedno na postavljanju održivog tempa za reviziju rješavanjem problema i uklanjanjem bilješki za pregled u realnom vremenu izveštavaju o višem moralu u celini, kao i o osećaju lične odgovornosti i postignuća za pojedinačnog revizora.

Pored toga, upravljanje projektima podstiče revizore

da budu promišljeniji i fokusirani u svakoj fazi revizije, ubrzavajući učenje i razvoj, kao i stvarajući značajnije iskustvo tokom procesa. Fokus na upravljanje projektima u globalnoj revizijskoj platformi, EY Canvas, podržan je programom Milestones. Omogućeno putem kontrolnih tabla u EY Canvas-u i u okviru portala EY Canvas Reporting Hub-u, Milestones dijeli ciklus revizije na specifične zadatke, sa datumima i koracima osmišljenim da pomognu u postizanju blagovremenom obavljanju zadataka, kao i odgovarajuće nadzore i preglede. Usklađenost sa Milestones se prati putem AQI-ja, a intervencija sa revizijskim timovima kada Milestones nisu postignute je element Sistema upravljanja kvalitetom EY-a.

Korišćenje klijentskog portala EY Canvas

EY Digitalna revizija omogućava EY timovima da klijentima šalju zahtjeve za dokumentaciju koji se koriste u svrhu revizije ili za rad koji treba da obavi interna revizija, a u skladu sa lokalnim zakonima i propisima. Klijenti rade na zahtjevima, učitavaju dokumente i odgovaraju preko Klijentskog portala EY Canvas. Klijenti mogu da vide zahtjeve koji su dodjeljeni njima ili grupama čiji su članovi (npr. računovodstvo, plata ili interna revizija). Klijentski portal EY Canvas takođe ima nekoliko funkcija dostupnih za pomoć u upravljanju projektima.

Dizajniranje i pružanje mentorstva tokom procesa

Više od 1.500 angažmana godišnje prima neku vrstu mentorstva u okviru globalno pruženog programa. Ovo je prvenstveno usmjereno na ona područja gdje su zabilježeni učestaliji nalazi inspekcija, kao i na ona područja koja su pogođena novim ili revidiranim revizijskim standardima.

Mentorstvo može biti usmjereno na revizijske timove koji koriste nove tehnologije i automatizovane alate i tehnike kako bi procijenili sposobnost s kojom timovi za angažman koriste tehnologiju. U 2024. godini, 80% ispitanika u Anketi o kvalitetu izjavilo je da prima pravovremeno mentorstvo i povratne informacije na radnom mjestu.

Zapažanja iz ovih angažmana se raspravljaju sa revizijskim timovima, a za stavke koje su od veće važnosti, lokalni predstavnici Globalne mreže za kvalitet revizije pomažu timovima za angažman u rješavanju zapažanja prije izdavanja revizorskog izvještaja.

Dizajniranje i implementacija podrške za nove tehnologije

U saradnji sa vlasnicima tehnoloških proizvoda i GPPG-om, Globalna mreža za kvalitet revizije dizajnira i implementira podršku kako bi pomogla revizijskim timovima u korišćenju automatizovanih alata i tehnika prema dizajnu. Ova podrška se implementira timovima za angažman i podržava u lokalnim praksama od strane odgovarajućih predstavnika mreže kvaliteta.

Podrška je dizajnirana da bude intuitivna i lako

dostupna (npr. kratki video snimci), dok povezuje tehnologiju sa metodologijom, objašnjavajući tako revizorsku logiku kroz tehnologiju. Kroz radnu saradnju Globalne mreže za kvalitet revizije sa timom za tehnološko liderstvo i GPPG-om, obavezna upotreba određenih automatizovanih alata i tehnika dogovorena je prije njihovog puštanja u upotrebu.

Dizajniranje i implementacija podrške za nove ili revidirane revizijske standarde i unapređenja metodologije

U saradnji sa GPPG-om i drugim zainteresovanim stranama, Globalna mreža za kvalitet revizije radi na razvoju i implementaciji podrške za usvajanje novih ili revidiranih revizijskih standarda, kao i unaprijeđenja koja su napravljena u EY globalnoj revizijskoj metodologiji.

Tokom protekle godine, značajan fokus je stavljen na implementaciju ISA 600 (Revidirano) Revizije grupnih finansijskih izvještaja (uključujući rad komponentnih revizora) i promjene koje su napravljene u procesu procjene rizika angažovanja EY-a. Za ove inicijative, razvijeno je i implementirano specifično učenje u učionici, a unaprijeđena funkcionalnost je ugrađena u EY Canvas kako bi se olakšao vođeni radni tok za sprovođenje procjene rizika angažovanja, a lokalne metodološke mreže su aktivirane kako bi podržale timove za angažovanje na terenu.

Profesionalna praksa

GPPG je svjetska mreža posvećenih stručnjaka za tehnička pitanja u oblasti korporativnog izvještavanja i standarda revizije koji se konsultuju o pitanjima računovodstva, revizije i finansijskog i nefinansijskog izveštavanja. Takođe obavljaju različite uloge nadzora i praćenja upravljanja kvalitetom, kao i aktivnosti upravljanja rizikom.

GPPG razvija smjernice za računovodstvo i reviziju, politike učenja i nadzora kvaliteta koje koristi EY mreža, kao i alate i podršku koje koriste EY revizori za dosljedno i efikasno sprovođenje revizija.

Globalni potpredsjednik Profesionalne prakse, koji se još naziva i Globalni direktor profesionalne prakse (Globalni PPD), je pod nadzorom Globalnog predsjednika za reviziju, i uspostavlja globalne politike i procedure kontrole kvaliteta revizije. Regionalni direktori profesionalne prakse su pod nadzorom Globalnog direktora profesionalne prakse i regionalnog rukovodećeg partnera za reviziju. Gorenavedeno omogućava veći stepen uvjerenja u objektivnost kvaliteta revizije i procesa konsultacija

Globalni PPD nadgleda razvoj EY Globalne revizijske metodologije i odgovarajuće revizijske politike i tehnologije kako bi bile usklađene sa relevantnim profesionalnim standardima i regulatornim zahtjevima. Globalna grupa profesionalne prakse

takođe nadgleda razvoj smernica, programa obuke i praćenja, kao i procesa koje koriste revizori za dosljedno i efikasno sprovođenje revizija. Pored toga, GPPG razvija smernice za računovodstvo i reviziju kako bi odgovorila na specifične probleme, kao što su geopolitički sukobi i ekonomska nestabilnost.

Globalni, regionalni i nacionalni PPD-ovi, zajedno sa drugim stručnjacima koji rade s njima u svakoj članici, lako su dostupni za konsultacije sa revizijskim timovima.

Dodatni resursi često dopunjuju GPPG, uključujući stručnjake fokusirane na:

- Izvještavanje o internim kontrolama i odgovarajućim aspektima EY revizorske metodologije
- Računovodstvo, reviziju i ispitivanje rizika za određene oblasti, industrije i sektore
- Opšta pitanja vezana za revizorska angažovanja uključujući i pitanja koja se odnose na efikasniju saradnju i komunikaciju sa komisijama za reviziju

Pored toga, lokalni Direktor Profesionalne prakse (Country PPD) ima operativnu odgovornost za nadgledanje Sistema upravljanja kvalitetom (SUK). Ovo uključuje prihvatanje ili predlaganje izmjena preporučenih zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom (SUK). Globalni PPD koordinira i nadgleda procese Sistema upravljanja kvalitetom.

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima predstavlja koordinisanje aktivnosti širom organizacije osmišljenih da pomognu našim ljudima sa usaglašavanjem na globalnom i lokalnom nivou i da podrže timove koji rade sa klijentima kako bi oni pružili usluge izvanrednog kvaliteta. Odgovornost za usluge visokog kvaliteta i preuzimanje rizika u vezi sa kvalitetom je na EYG kompanijama članicama i njihovim odjeljenjima.

Između ostalog, Globalni rukovodeći partner za upravljanje rizicima pomaže u nadzoru upravljanja rizikom od strane kompanija članica, kao i drugih rizika kroz organizaciju kao deo šireg okvira za upravljanje rizicima (ERM) u kompaniji. Prioriteti ovog okvira se saopštavaju EYG kompanijama članicama.

Globalni rukovodeći partneri za upravljanje rizicima su odgovorni za uspostavljanje dosljednog okvira za upravljanje rizicima širom svijeta i omogućavanje članicama EY-a da upravljaju rizikom širom EY organizacije.

EY Partneri u kompanijama članicama su zaduženi da predvode inicijative za upravljanje rizicima (uz podršku ostalog osoblja i profesionalaca), kao i da se usaglašavaju sa odjeljenjima po tom pitanju.

Kada se dogode situacije koje predstavljaju rizik, Globalni partneri za upravljanje rizicima, u koordinaciji sa drugim globalnim funkcijama, aktivno traže doprinos od kompanija članica EY o lekcijama naučenim sa stanovišta upravljanja krizama i kontinuiteta poslovanja. Ovaj proces pregleda nakon akcije omogućava EY-u da unaprijedi planiranje u vezi sa svojim odgovorom na krize i upravljanjem krizama na nivou kompanija EY-a i globalnom nivou. Ovakav osvrt obezbjeđuje veći stepen proaktivnosti, posebno u identifikaciji rizika koji se pojavljuju pre nego što izazovu značajan uticaj i davanje prioriteta rizicima od strane svake kompanije članice. Na primjer, ovo omogućava Globalnom EY timu za bezbjednost i mreži regionalnih menadžera zaduženih za bezbjednost da rade direktno sa timovima za upravljanje krizama svojih kompanija članica u pripremi za najvjerovatnije prijetnje tako što će u svoje mreže za upravljanje krizama uključiti obuku i napredne faze pripravnosti

Dodatno, Globalni partneri za upravljanje rizicima nastavljaju sa većim fokusom na poslovnu otpornost u naporima planiranja kontinuiteta poslovanja u EY. Ključna komponenta ovog pristupa je uviđanje da se mnoge krize ne „dese“; obično postoje indikatori faktora eskalacije kako se kriza razvija. Ovaj pristup omogućava EYG kompanijama članicama da počnu da se bave ublažavanjem rizika dok nastavljaju da „posluju kao i obično“ u vrlo ranim fazama situacije koje mogu da utiču na poslovanje. Kreiranje „matrica eskalacije“ oko nekoliko tekućih i veoma mogućih geopolitičkih događaja omogućilo je kompanijama članicama EY i regionalnim timovima za upravljanje kriznim situacijama u regionu da reaguju brže i efikasnije kako događaji eskaliraju. Pored toga, ove matrice eskalacije i kontrolne liste naknadnih akcionih stavki prevazilaze tradicionalne probleme života i bezbjednosti radne snage udubljujući se u faktore koji bi mogli da utiču na sposobnost kompanija članica da efikasno vode posao.

Ove promjene omogućavaju kompanijama članicama EY da efikasnije upravljaju značajnim krizama putem pripremljenog holističkog pristupa..

EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti propisuje zahtjeve koji se moraju poštovati prilikom obrade osjetljivih i povjerljivih podataka, uključujući i lične podatke. EYG kompanije članice su uvijek u obavezi da iskomuniciraju promjene u lokalnim zakonima i regulativama, jer se ograničenja u upotrebi podataka stalno mijenjaju. EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti je razvijena u skladu sa važećim zakonom, regulatornim okvirima (kao što je Generalni propis o zaštiti podataka Evropske unije (GDPR)) i relevantnim standardima profesije. Ova politika, zajedno sa drugim srodnim politikama i smjernicama, daje instrukcije EYG kompanijama članicama i njihovim zaposlenima o bezbjednosti informacija, čuvanju podataka, korišćenju društvenih mreža i drugim temama u vezi sa zaštitom podataka.

Sajber bezbjednost

Upravljanje rizicima velikih i kompleksnih napada na digitalne podatke dio je poslovanja za sve organizacije. Iako nijedan sistem nije imun od sajber napada, EY Montenegro je pažljiv u preuzimanju koraka potrebnih za zaštitu i čuvanje podataka klijenata..

EY metoda sajber bezbjednosti je proaktivna i uključuje primjenu tehnologije i procesa potrebnih za upravljanje i minimiziranje rizika od napada na digitalne podatke na globalnom nivou. EY alati za bezbjednost informacija i programi zaštite podataka konzistentni su sa industrijskim standardima i primjenljivim lokalnim zahtjevima, dizajnirani su da zaštite od neautorizovanog pristupa sistemima i podacima. Postoji tim posvećenih internih i eksternih specijalista za sajber bezbjednost koji aktivno nadgledaju i osiguravaju zaštitu za EY sisteme.

Osim tehničkih i procesnih kontrola, od svih EY zaposlenih se zahtijeva pisana potvrda njihovog razumijevanja principa sadržanih u EY globalnom kodu ponašanja i njihova posvećenost da ih poštuju. Postoje takođe obavezne aktivnosti za učenje o svijesti o bezbjednosti. Postoje razne politike koje opisuju dužnu pažnju koja mora biti posvećena tehnologiji i podacima, uključujući ali ne ograničeno na Globalnu politiku o informacionoj bezbjednosti i globalnu politiku o prihvatljivom korišćenju tehnologije. EY politike i procesi o zaštiti digitalnih podataka prepoznaju važnost vremenski precizne komunikacije.

EY zaposleni dobijaju redovnu i periodičnu komunikaciju koja ih podsjeća na njihove odgovornosti koje se tiču ovih politika i generalne prakse svijesti o bezbjednosti.

Procedure poštovanja nezavisnosti

Procedure poštovanja nezavisnosti

Globalna EY politika nezavisnosti zahtijevaju da se EY Montenegro i svi zaposleni pridržavaju standarda nezavisnosti koji su primjenljivi na određena angažovanja uključujući, na primjer, IESBA Kodeks etičkog ponašanja i lokalne zahtjeve kada je nezavisnost revizora u pitanju. Globalna politika nezavisnosti predstavlja primjer politike koju EYG sastavlja sa ciljem da omogući sprovođenje SUK-a i angažovanja u skladu sa MSUK 1.

Mi razmatramo i procjenjujemo nezavisnost iz nekoliko važnih aspekata- uključujući finansijske odnose naših zaposlenih, odnose među zaposlenima i sa klijentima; dozvoljenost ne-revizorskih usluga koje pružamo revizorskim klijentima; primjenjivi zahtjevi rotacije kompanije i partnera; ugovaranje naknade; prethodno odobrenje Odbora za reviziju - tamo gdje je to primjenljivo/moguće, kao i naknade i kompenzacije za partnere.

Nepostupanje u skladu sa zahtjevima procedure poštovanja nezavisnosti utiče na odluke vezane za promociju i kompenzaciju zaposlenih i povlači druge disciplinske mjere, uključujući i udaljavanje iz EY Montenegro.

EY Montenegro je implementirao EY Globalne aplikacije, alate i procese kako bi podržao svoje zaposlene u poštovanju politika i procedura nezavisnosti.

EY Globalna politika nezavisnosti

EY Globalna politika nezavisnosti sadrži zahtjeve nezavisnosti za sve EY kompanije članice kao i za sve zaposlene. To je politika koja se zasniva na kodeksu nezavisnosti IESBA (Međunarodni kodeks etike za profesionalne računovođe izdat od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe), sa još pooštrenijim zahtjevima ukoliko tako propisuje navedeni regulator. Ova politika uključuje i dodatne korisne smjernice o velikom broju pitanja kako bi se stručnom i drugom osoblju pomoglo u primjeni pravila nezavisnosti. EY Globalna politika nezavisnosti je dostupna na EY intranetu.

EY Globalna politika nezavisnosti je intelektualni resurs koji pruža globalna funkcija kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

EY Globalni sistem nezavisnosti (GIS)

EY Globalni sistem nezavisnosti (GIS) je alatka koja služi EY zaposlenima da odrede tip usluge koji se može

pružiti klijentima uzimajući u obzir politike i procedure nezavisnosti. Obuhvata sve revizijske klijente i njihove povezane subjekte, uključujući revizijske klijente koji su uvršteni na berzu, druge klijente od javnog interesa i privatne revizijske klijente, ali može uključivati i druge vrste klijenata za potvrdu ili osiguranje. Alat uključuje porodično stablo klijenata revizije i njihovih povezanih lica, druga lica koja podliježu restrikcijama nezavisnosti i ostala lica koja ne podliježu restrikcijama nezavisnosti. Porodično stablo firmi ažuriraju timovi koji pružaju usluge tim klijentima. Podaci o pravnim licima uključuju oznake za pravila nezavisnosti kojima podliježe to lice, i time pomažu zaposlenima da odrede koju vrstu usluge mogu pružiti klijentu kao i tip poslovnog odnosa u koji možemo ući sa klijentima.

GIS je primjer tehnološkog resursa koji je dostupan članicama EY-a kako bi se postigla dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

EY Globalni sistem kontrole (GMS)

EY globalni sistem kontrole (GMS) je još jedna važna globalna alatka koja omogućava svim našim zaposlenima da identifikuju hartije od vrijednosti i druga ulaganja, koja nije dozvoljeno držati u vlasništvu. Takođe, od EY partnera, licenciranih ovlašćenih revizora i menadžera višeg ranga se očekuje da prijavljuju kroz ovaj sistem detalje o svim hartijama od vrijednosti, koje oni sami ili članovi njihove uže porodice posjeduju. Kada pojedinac izvijesti da posjeduje zabranjene hartije od vrijednosti, od njega će biti zatraženo da ih otuđi. Izuzeci koji se identifikuju tokom ovog procesa, prijavljuju se kroz globalni sistem za prijavljivanje incidenata (GIIRS) radi ispunjenja regulatornih zahtjeva.

GMS takođe omogućava godišnju i kvartalnu potvrdu nezavisnosti, u skladu sa EY politikama nezavisnosti, a kao što je detaljnije opisano u nastavku. Globalni sistem kontrole je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Pridravanje politici nezavisnosti

Uspostavili smo brojne procese i programe koji su usmjereni na praćenje poštovanja zahtjeva nezavisnosti kompanija članica EY i njihovih zaposlenih. Oni uključuju sljedeće aktivnosti, programe i procese.

Potvrde nezavisnosti

EY Montenegro je godišnje uključen u regionalni proces kako bi se potvrdila usaglašenost sa Globalnom politikom nezavisnosti i kako bi se prijavili eventualni izuzeci.

Svi EY-ovi profesionalci koji pružaju usluge klijentima, od menadžera do partnera, kao i neki nezavisno od ranga s obzirom na njihove uloge ili funkcije, obavezni su da kvartalno potvrde usklađenost sa politikama i procedurama nezavisnosti. Pored toga, svi EY-ovi profesionalci su obavezni da godišnje potvrde usklađenost sa EY Globalnim kodeksom ponašanja.

Provjera usklađenosti sa politikama nezavisnosti

EY uspostavlja i sprovodi određene procedure kako bi se ocijenila usaglašenost EY članica sa politikama nezavisnosti. Ovi testovi podrazumijevaju pregled nerevizorskih usluga, poslovnih odnosa sa društvima kojima EY pruža usluge revizije i finansijske odnose sa drugim EY kompanijama članicama.

Personal independence compliance testing

Svake godine, globalni EY tim za nezavisnost sprovodi program za testiranje lične nezavisnosti (personal independence compliance testing - PICT), koji provjerava da li pojedinci poštuju obavezu da prijave finansijske interese u Globalnom sistemu kontrole (GMS). Kao dio ovog programa, odabrani pojedinci podnose izvode bankovnih računa i drugu dokumentaciju o svojim finansijskim interesima, koji se zatim porede sa informacijama prijavljenim u GMS-u za određeni period koji se testira da bi se utvrdilo da li postoje neprijavljeni interesi. Bilo koji neprijavljeni interesi se procjenjuju i zatim se sprovode prikladne mjere. Za ciklus testiranja za 2024. godinu, EY Montenegro je testirao partnere i ostale zaposlene.

Nerevizorske usluge

EY omogućava postizanje usklađenosti sa profesionalnim standardima, zakonima i propisima koji regulišu pružanje nerevizorskih usluga revizorskim klijentima je omogućeno putem različitih mehanizama. Podrška uključuje korišćenje alata, kao što su PACE (vidi stranu 25), GIS (vidi stranu 46) i Alata za referencu usluga (SORT) (vidi ispod), kao i treninga. Praćenje uključuje obavezne procedure koje se sprovode tokom izvođenja revizija i procesa

unutrašnjih inspekcija, kao što je Globalno testiranje usklađenosti angažovanja. Takođe postoji proces za pregled i odobravanje od strane stručnjaka za nezavisnost određenih nerevizorskih usluga prije prihvatanja angažovanja.

Globalna edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti

EY razvija i implementira brojne programe edukacija u oblasti poštovanja nezavisnosti za zaposlene u EY-u. Svi profesionalci koji se suočavaju s klijentima, kao i određeni drugi profesionalci na osnovu uloge ili funkcije, obavezni su da učestvuju u godišnjoj edukaciji o nezavisnosti a u cilju održavanja naše nezavisnosti u odnosu na klijente kojima pružamo usluge revizije.

Cilj edukacije je da pomogne našim zaposlenima da razumiju svoje odgovornosti i da omogućimo svakome od njih, kao i EY-u, da budu nezavisni od bilo kojih uticaja koji bi se mogli smatrati nekompatibilnim kada su u pitanju objektivnost, integritet i nepristrasnost prilikom pružanja usluga revizije.

Godišnji program edukacije pokriva naše zahtjeve za nezavisnošću usmjeravanjem na nedavne izmjene u politici, ali i na druge važne i značajne teme. Blagovremeno izvršenje godišnje edukacije je neophodno i pomno je praćeno.

Pored godišnjeg programa učenja, svijest o nezavisnosti se promovise kroz događaje i materijale, uključujući programe za nove zaposlene i kurikulume osnovnih usluga.

Godišnja edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti je primjer intelektualnog resursa koji pruža globalna funkcija kako bi se postigla dosljednost u Sistem upravljanja kvalitetom.

Alat za referentni portfolio usluga (SORT)

SORT služi kao glavna lista odobrenih EY usluga. Kroz EY aplikaciju SORT mi redovno ocjenjujemo i pratimo naš portfolio usluga koje pružamo kako bismo bili sigurni da su te usluge u skladu sa zakonom i profesionalnim standardima, odnosno kako bismo osigurali da nove usluge koje razvijamo imaju odgovarajuće metodologije, procedure i procese. Kada je potrebno, prekidamo ili ne pružamo usluge koje bi mogle dovesti u pitanje naše poštovanje politika i procedura nezavisnosti.

Takođe, SORT pruža informacije zaposlenima o uslugama koje pružamo i obuhvata smjernice vezane za usluge koje mogu biti pružene klijentima kojima već pružamo usluge revizije, nerevizorskim klijentima, kao

i smjernice za nezavisnost i druga pitanja vezana za upravljanje rizikom.

SORT je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Poslovni odnosi Nezavisnost
Prikupljanje i procjena podataka
(Data Gathering and Evaluation -
BRIDGE)

Od zaposlenih u EY-ju zahtijeva se da koriste BRIDGE u mnogim okolnostima da identifikuju, procijene i dobiju unaprijed odobrenje potencijalnog poslovnog odnosa sa klijentom revizije, čime podržavamo našu usklađenost sa zahtjevima nezavisnosti.

BRIDGE je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom

Odbori za reviziju i nadzor
nezavisnosti

EY prepoznaje važnu ulogu koju u kontroli poštovanja nezavisnosti imaju Odbor za reviziju i slična tijela korporativnog upravljanja. Nadležni i nezavisni odbori za reviziju u ime akcionara, imaju ključnu ulogu u zaštiti nezavisnosti i sprečavanju konflikta interesa. EY Montenegro je posvećen čvrstoj i stalnoj komunikaciji sa odborima za reviziju ili organima upravljanja. Koristeći naše programe za kontrolu kvaliteta mi pratimo i testiramo usklađenost komunikacije sa odborima za reviziju sa našim standardima, a u slučajevima kada je to potrebno, i obavezno odobrenje za pružanje ostalih usluga.

Prihodi i naknade

Prihodi i naknade

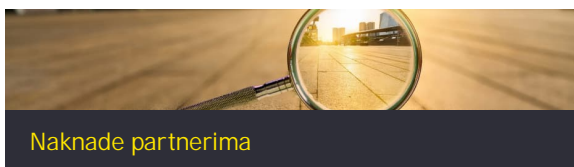
Prihodi predstavljaju prihode od pruženih usluga, troškove koji su prefakturisani klijentima, ali i prihode koji su ostvareni saradnjom sa drugim EY članicama. Predstavljeni prihodi potiču i od pruženih revizorskih i od nerevizorskih usluga.

Prihodi su prikazani u skladu sa zahtjevima lokalne regulative i uključuju finansijske informacije i podatke o ukupnom prihodu od obavljanja usluga revizije i prihodu dodatnih usluga, koje nijesu povezane sa revizijom.

U skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, subjekti od javnog interesa su::

1. pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;
2. banke i druge finansijske institucije;
3. osiguravajuća društva;
4. pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica

Usluge	Prihod
Revizorske usluge	639.790,69
Nerevizorske usluge	770.823,33
Ukupan prihod	1.410.614,02

Kvalitet predstavlja okosnicu naše poslovne strategije i ključni je element pri utvrđivanju našeg sistema upravljanja učinkom. Partneri i drugi zaposleni u EY Montenegro ocjenjuju se i dobijaju naknade na osnovu

kriterijuma koji uključuju određene indikatore kvaliteta i upravljanja rizicima. Isto tako, kada se partneri u EY Montenegro ne pridržavaju standarda kvaliteta, preduzimaju se korektivne radnje. To može uključivati praćenje učinka, prilagođavanje kompenzacije, dodatnu obuku, dodatni nadzor ili preraspoređivanje – ili, u slučajevima ponovljenih ili posebno ozbiljnih neusaglašenosti, isključenje iz EY.

Molimo vas da pogledate odeljak Okviri odgovornosti u ovom izveštaju kako biste bolje razumeli kako okviri definišu kriterijume za merenje usklađenosti između ukupne ocene performansi pojedinca i njihove ocene kvaliteta.

EY zabranjuje ocjenjivanje i davanje nagrade odgovornim partnerima za reviziju i ostalim ključnim partnerima na revizijskom angažmanu zasnovane na prodaji nerevizorskih usluga njihovim revizijskim klijentima. Ovo učvršćuje profesionalnu obavezu naših partnera za očuvanjem naše nezavisnost i objektivnosti.

- Razvili smo posebne kriterijume za ocjenu kvaliteta i upravljanja rizicima koji uzimaju u obzir sljedeće:
- Pružanje tehničke vještina
- Naše vrijednosti kroz ponašanje i odnose
- Demonstriranje znanja i liderstva u kvalitetu i upravljanju rizicima
- Usaglašenost sa politikama i procedurama
- Usaglašenost sa zakonima, propisima i profesionalnim dužnostima

Naša filozofija naknada za partnere zahtijeva diferencirane nagrade na osnovu nivoa učinka partnera, a u skladu sa okvirom za proces evaluacije. Partneri se ocjenjuju godišnje, na osnovu kvaliteta pruženih usluga, odnosa sa klijentima kao i tržišnih i finansijskih pokazatelja.

Poslujemo u sistemu gdje se zahtjeva da godišnja ocjena učinka partnera bude usklađena sa ocjenom kvaliteta njegovog rada.

Kako bi se utvrdile tržišne vrijednosti za različite vještine i uloge, te kako bi se izvrsni pojedinci privukli i zadržali, sljedeći faktori se takođe uzimaju u obzir prilikom izračunavanja ukupne nagrade:

- Iskustvo
- Uloga i odgovornost
- Dugoročni potencijal

Dodatak 1: lista klijenata revizije koja su društva od javnog interesa

Dodatak 1: Lista klijenata revizije koja su društva od javnog interesa

Klijenti revizije EY Montenegro koja su društva od javnog interesa

U skladu sa članom 26 i članom 29 Zakona o reviziji Crne Gore (Službeni list Crne Gore broj 001/17 od 09.01.2017), u nastavku se nalazi spisak revizorskih klijenata od javnog interesa kojima je Ernst & Young Montenegro d.o.o., Podgorica pružao revizorske usluge tokom kalendarske godine koja je završena 31.12.2024.

U skladu sa gore-navedenim Zakonom, subjekti od javnog interesa su:

1. Pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;
2. Banke i druge finansijske institucije;
3. Osiguravajuća društva;
4. Pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa ovim zakonom.

Naziv društva:
Azmont investments d.o.o. Herceg Novi
Crnogorski elektroenergetski sistem AD
Crnogorska komercijalna banka A.D. Podgorica
Jugopetrol A.D., Podgorica
Novi duvanski kombinat AD
One Crna Gora d.o.o., Podgorica

Podgorica 31. mart 2025.

Nikola Ribar

Izvršni direktor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.

Dodatak 2: Odobrene EY članice

Dodatak 2: Odobrene EY članice

Spisak registrovanih EYG kompanija članica u državama članicama EU ili EEA

Na 30. jun 2024. godine, sljedeće kompanije članice EYG registrovane su za obavljanje zakonskih revizija u državama članicama EU ili EEA:

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Austrija	Ernst & Young Wirtschaftsprüfungsgesellschaft m.b.H.
Belgija	EY Assurance Services SRL
	EY Bedrijfsrevisoren SRL
	EY Europe SRL
Bugarska	Ernst & Young Audit OOD
Hrvatska	Ernst & Young d.o.o.
Kipar	Ernst & Young Cyprus Limited
	Ernst & Young CEA (South) Services Ltd
	Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc
Češka	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Danska	EY Godkendt Revisionspartnerselskab
	EY Grønland Godkendt Revisionsanpartsselskab
Estonija	Ernst & Young Baltic AS
	Baltic Network OU
Finska	Ernst & Young Oy
Francuska	Auditex
	Ernst & Young Audit
	Ernst & Young et Autres
	EY & Associés
	EY Audit & Conseil
Nemačka	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Ernst & Young Heilbronner Treuhand-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Revision und Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Schitag Schwäbische Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Deutschland GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft
	EY Verwaltungs-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY-Parthenon GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS Beteiligungs-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Grčka	Ernst & Young (Hellas) Certified Auditors Accountants S.A.
Mađarska	Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság
Irska	Ernst & Young Chartered Accountants
Italija	EY S.p.A.
Letonija	Ernst & Young Baltic SIA
Lihtenštajn	Ernst & Young AG, Basel
	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, Stuttgart, Germany
	Ernst & Young AG, Vaduz
Litvanija	Ernst & Young Baltic UAB
Luksemburg	Ernst & Young Luxembourg
	EYL Luxembourg
	Ernst & Young
Malta	Ernst & Young Malta Limited
Holandija	Ernst & Young Accountants LLP
	EY Accountants B.V
Norveška	Ernst & Young AS
Poljska	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
	Ernst & Young Usługi Finansowe Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Doradztwo Podatkowe spółka komandytowa
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Finance spółka komandytowa
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa
Portugal	Ernst & Young Audit & Associados–SROC, S.A.
Rumunija	Ernst & Young Assurance Services SRL
	Ernst & Young Suport Services SRL
Slovačka	Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Slovenija	Ernst & Young d.o.o.
Španija	ATD Auditores Sector Público, S.L.U
	Ernst & Young S.L.
Švedska	Ernst & Young AB

Ukupni promet za godinu koja je završila 30. juna 2024. godine za ove kompanije članice EY, proistekao iz zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja bio je približno 2,60 milijardi evra.

Dodatak 3: Dodatna diskusija o kvalitetu revizije

DODATAK 3: Dodatna diskusija o kvalitetu revizije

EY | Stvaramo bolje poslovno okruženje

EY postoji kako bi stvorio bolje poslovno okruženje, pomažući u stvaranju dugoročne vrijednosti za klijente, ljude i društvo i kako bi bi gradio povjerenje na tržištima rada.

Korišćenjem podataka i tehnologije, raznovrsni EY timovi u preko 150 zemalja grade povjerenje putem usluga uvjeravanja i pomažu klijentima da se razvijaju, transformišu i posluju.

Kroz rad u oblasti uvjeravanja, savjetovanja, prava, kreiranja strategije, poreskog i transakcionog savjetovanja, EY timovi postavljaju prava pitanja kako bi našli nove odgovore na složene probleme sa kojima se danas suočava svijet

EY predstavlja globalnu organizaciju i može se odnositi na jednu ili više firmi članica Ernst & Young Global Limited, svaka od kojih je odvojeno pravno lice. Ernst & Young Global Limited, kompanija locirana u Velikoj Britaniji, ne pruža usluge klijentima. Informacije o načinu na koji EY prikuplja i koristi lične podatke i opis prava koje pojedinci imaju u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka dostupni su putem ey.com/privacy. Kompanije članice EY ne primjenjuju ovu politiku u zemljama gdje je to zakonom zabranjeno. Za više informacija o našoj organizaciji, posetite ey.com.

© 2024 Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Sva prava zadržana.

EYG no. EYG no. 008908-23Gbl
BMC Agency GA 12235087
ED None

Ovaj materijal je pripremljen samo u opšte informativne svrhe i nije predviđeno oslanjati se na njega za računovodstvene, poreske, pravne ili druge stručne savjete. Molimo vas da se obratite svojim savjetnicima za određeni savjet.

ey.com